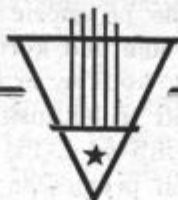

CERKVENI GLASBENIK

GLASILO CECILIJINEGA

DRUŠTVA V LJUBLJANI

Št. 1., 2. - Leto 50.

Januar, februar, 1927

Dr. Josip Mantuani:

JANEZ PIERLUIGI IZ PALESTRINE.

Ob štiristoletnici njegovega rojstva.

(Dalje.)

II.

Za nas, ki živimo danes, tako dolgo za Pierluigijem, so posebno važna njegova dela: glasbeni domisleki in način, kako jih je opremil in oblikoval, rekel bi — ako moremo tako govoriti o glasbi — usnovil. In ker je živel v dobi, ko je prišla katoliška cerkev vsled Luthrove reformacije v odločilno krizo, ko so se na njenem telesu odprla ulesa, da izločijo bolezenske snovi in ker je gledal z lastnimi očmi bolestne operacije cerkvene katoliške reforme in je sam sodeloval pri obnovi na cerkvenoglasbenem poprišču, leži težišče tega moža na njegovem delovanju in na sadovih, ki jih je izzorilo.

Ni čudo, da so našega mojstra, kot izrednega človeka, ki stoji na visokem stališču, objele megle legendaričnih in fantastičnih trditev. Kratkovidneži so ga slavili kot rešitelja figuralne glasbe v cerkvi ne meneč se za to, da v taki organizaciji volja in znanje enega samega človeka ne pomeni skoraj nič.

Da vidimo realno postavbo našega mojstra pred seboj, bomo skušali, da prodremo globočje in da razpihemo legendarične megle s pomočjo arhivalnih ugotovitev. Ko odpade ta ovoj, bomo videli pred seboj Pierluigijevo delo ožarjeno in v ostrejših obrisih, kakor navadno živi v našem spominu in posebno v naši domišljiji. V to svrho bomo pregledali v glavnih potezah razmerje med cerkvijo in razvojem figuralne, oziroma večglasne muzike pred tridentinskim zborom.

Vsaakega katolika mora objeti tajna groza, ko stopi v župno cerkev Santa Maria Maggiore, ali pa v stolnico v Tridentu, tja, kjer so se vršili svojčas veličastni prizori svečanih sej in drugih zborovanj in kjer so se oblikovali kánoni, ki naj bi postali merodajni za vso katoliško cerkev. Kdor se je pečal z zgodovino glasbe, se na tem mestu spomni nehote tudi določil, ki jih je tridentinski koncil baje dal o cerkveni glasbi — kakor so nas učili pregoreči »cecilijanci« — določila, s katerimi da je ogrožal večglasne skladbe v svetišču.

Ko sem stal v temačni stolnici, romanski stavbi iz 13. stoletja, nisem še razmišljal o tem problemu; a ko sem prišel v krasno renesansko cerkev s. Maria Maggiore, tedaj so me pa začele obhajati skušnjave. Posebno notranjščina je izzvala prve dvome nad korektnostjo trditev o tozadevnih sklepih tridentinskega zbora, v kolikor se tičejo glasbe.

To cerkev je dal postaviti tridentinski škof, kardinal Bernard Clesius, ki je načeloval škofiji od l. 1514. do 1539.; dne 28. januarja naposled omenjenega leta je bil premeščen v Brixen in je tam umrl že 30. julija 1539. Cerkev so začeli staviti l. 1520.; l. 1534. je bila dovršena tudi v notranjščini in prav istega leta je dogradil Vincenzo Vicentini krasni kor, kakršnega nima pokazati zlahka katera druga cerkev. Takrat je dobila cerkev tudi velike orgle, ki so služile do l. 1819., ko jih je strela poškodovala in deloma razdejala.

V tej cerkvi Matere božje so se vršile vse večje svečanosti in splošna zborovanja tridentinskega koncila med leti 1561.—1563., to pa nedvomno zato, ker je bila ta hiša božja nova, svetla, krasna in ker je imela velike orgle na razpolago. Cerkveni dostojanstveniki tiste dobe so bili preveč omikani, da bi bili mogli odklanjati tedanjo moderno mnogoglasje v cerkveni muziki; očetje, ki so zborovali v Tridentu, so šli pri umetniških vprašanjih in problemih s svojim časom, že vsled svoje humanistične naobrazbe. Ako je priporočal kak posebno strog asket, da naj se dopusti samo enoglasno petje pri bogoslužju, je moral biti izjema; psihološko ni združljivo, da bi svečeništvo, ki je odobravalo v cerkvi s. Maria Maggiore mogočni akord stavbarstva, kiparstva in slikarstva, ki je naročilo velike orgle — da bi ista duhovščina mogla zanikavati pridobitve glasbene kulture in zahtevati z nazadnjaškimi sklepi, da naj se odstrani tonovski ekvivalent takrat sodobne snovne ali likovne umetnosti — quod non! Zapustil sem cerkev kot — heretik v tej točki. In nadaljnje študije so pokazale, da je bila ta herezija pravovernost.

Mnogoglasje v cerkveni — pa tudi izvincerkveni — glasbi je zelo stara stvar. Dandanes nismo še prodrli do dna temu vprašanju. To pa smemo trditi brez bojazni, da sega nazaj najmanj do konca 6. stoletja, torej do poslednje življenjske dōbe Gregorja Velikega († 604). Kajti sv. Izidor Sevilski (* ok. 570, † 636), torej mlajši sodobnik Gregorija Vel., nam poroča v svojih »Originum sive etymologiarum libri XX.« na raznih mestih marsikaj zanimivega in važnega o glasbi svoje dobe.⁴⁸ Iz teh mest je razvidno, da so peli za Izidorja Sevilskega že zavedno dvoglasno.⁴⁹ V to svrho porabni intervali so le prima in oktava, prima in dvojna oktava, prima in kvinta, oktava in kvinta, oktava in

⁴⁸ Ta mesta je zbral opat Martin Gerbert in jih priobčil v svoji knjigi *Scriptores ecclesiastici de musica sacra potissimum*... Typis S. Blasianis, 1784, I., 19. nsl. — Prim. *Kirchenmusikalisches Jahrbuch*, Regensburg, 1886, str. 2. — Tudi K. Schmidt, *Quaestiones de musicis scriptoribus romanis, imprimis de Cassiodoro et Isidoro*. Leipzig, 1899. —

⁴⁹ Isidorus, *Originum*... Coloniae Agrippinae, 1617, str. 26: »Harmonica est modulatio vocis et concordantia plurimorum sonorum vel coaptatio.« —

kvarta.⁵⁰ — Neimenovan menih angoulémskega samostana pripominja v svojem životopisu Karla Vel. k l. 787, da je dospelo večglasno petje med Franke z rimskimi pevci ter da se imenuje »ars organandi«, torej umetnost, da pojo na ta način, kakor orgle: »Podobno so omenjeni rimski pevci izobrazili frankovske pevce v umetnosti dvospeva« (Similiter erudierunt romani cantores supradicti cantores Francorum in arte organandi). Oba poročevalca, sv. Izidor in angulémski menih, govorita o večglasju tako, da je jasno, da je bilo že tedaj udomačeno in znano, torej ne šele novo, —

Hukbald († 930 ali 932) je prvi, ki piše obširneje in podrobneje o večglasni pisavi in loči že dve vrsti: 1. zvezo glavnega (osnovnega) glasu z oktavo, kvinto in kvarto v istosmerni kretnji in 2. glavnega glasu z drugim, ki pa more imeti enako ali nasprotno kretnjo, to pa v konsonancah ali disonancah. Vidimo torej že kolikor toliko urejene metode in te so zahtevale za razvoj daljšo dobo. Sicer pa piše Hukbald sam v 13. poglavju svoje razprave »Musica enchiriadis« tako-le: »Sedaj zasledujmo, kaj se prav za prav imenuje sozvočje — in je tudi —, to se pravi, v katerem razmerju so glasovi, ki se istodobno pojo. To namreč imenujemo raznozvočno pesem, ali navadno »organum« (Nunc id, quod propriae symphoniae dicuntur et sunt, id est, qualiter eadem voces se in unum canendo habeant, prosequamur. Haec namque est, quam diaphoniam cantilenam, vel assuete organum nuncupamus.) Tako potrjuje Hukbald posredno navedbe sv. Izidorja Seviljskega in angulémskega meniha.

Gvidon Areški (ok. 990—1050) je razširil in izboljšal tehniko večglasne skladbe posebno s tem, da je učil: spremljajoči glas more biti tudi pod izvirnim ali osnovnim napevom; dopuščal je tudi križanje glasov.

V 13. stoletju se je večglasnost posplošila in razvila, tako, da so skladali tudi troglasno.⁵¹

Prvo javno mesto, kjer so uvedli večglasje, je bila pač papeška kapela v Rimu, ako izvzamemo morebiti univerze in one cerkve, kjer so imeli vseučiliški dijaki svojo božjo službo. V Rimu so peli dvoglasno gotovo že v 12. stoletju, najbrže pa tudi že prej, samo da za prejšnjo dobo nimamo nedvomnih poročil. Ko je potoval passauski škof Wolferger von Ellenbrechtskirchen, poznejši patriarh oglejski, v Rim, so ga posečali povsodi, kjer se je mudil na nemški zemlji, vagantje, igralci, brezposelni kleriki (Lotterpfaffen), pevci in drugi »vpijati«. Ko pa je prišel v Rim, so prišli predenj »discantores«, torej pevci, ki so izvajali skladbe

»Symphonia est modulationis temperamentum ex gravi et acuto concordantibus sonis.« — Fitque in ea ex concordantia gravis et acuti suavissimus cantus.«

⁵⁰ Rokopis Izidorjevega traktata »De harmonia« v Bologni, Liceo musicale. Prim. Gaspari-Parisini-Torchi-Cadolini, Catalogo della biblioteca del Liceo musicale di Bologna, ... Bologna, 1890—1905, I., 227. —

⁵¹ Prim. Ch. E. H. de Coussemaker, Histoire de l'Harmonie au moyen-âge, Paris, 1858.

dveh vsaksebi kretajočih se glasov, oddod latinski »discantus« (= discantus). bili so priletni lajiki, ki so peli za nagrado kar na cesti; prihaja jih vselej po več, navadno oče s sinovi. — Pa tudi papeški diskantniki — »discantores domini papae« — so pokazali pred Wolfgerjem svojo umetnost proti napojnini. To je bilo l. 1203—1204. O vsem tem nas poučujejo potni računi imenovanega škofa.⁵² — Skoraj istodobno s temi dogodki je nastala nemška pesnitev »Tristan und Isolte«, ki jo je spesnil Gottfried Straßburški († med 1210 in 1220). Tam omenja večglasje v pesmih Walterja von der Vogelweide, češ, kako umetno poje večglasno (= kako umetno sklada večglasno — namreč slavček v d. Vogelweide).⁵³ — Iz iste dobe približno imamo tudi dvoglasni »Sanctus«, ki sodi med najdragocenejše spomenike večglasja sploh, v naših južnih deželah pa posebej. Hranijo ga benediktinke v Zadru. Nedvomno je prišel svojčas tjekaj kak vagant in je zapisal to skladbo v knjigo listin na prazno mesto na zadnjem listu; morebiti iz hvaležnosti za gostoljubnost. Vidi se, da je to improvizirana stvar; pisec ni imel priprave, da bi bil potegnil sistemske črte ob ravnilu, in tudi ne časa, da bi si bil to preskrbel; kajti potegnil jih je kar s prosto roko in v naglici napisal oba glasova in besedilo pod note.⁵⁴

V teku 13. stoletja se je razširilo večglasje po vsej zapadni in srednji Evropi. Največ spomenikov imata Francija⁵⁵ in Anglija.⁵⁶ Proti koncu 13. stoletja imamo že vrsto skladateljev, ki so znani tudi po imenih, med njimi tudi sloviti truvêr Adam de la Hale (1240.—1287), ki je zložil številne pesmi, triglasne rondele (rondeaux) in motete (motets) s svetno vsebino, razen tega tudi neke vrste primitivno »opero«: »Jeu de Robin et de Marion« in dve igri: »Jeu d'Adam« in »Jeu du pelerin«. V 14. stoletju je dopela umetnost večglasne skladbe na svoj prvi višek — v kolikor je to bilo mogoče pri tedanji omejeni dopustljivosti in spričo tako strogih pravil.

Posebno pridno je sodelovala pri tem napredku cerkev. Večina glasbenikov — teoretikov in praktikov — je bila duhovskega stanu; stare zbirke imajo največ za cerkev namenjenih skladb, n. pr. rokopis v Montpellieru.⁵⁷

⁵² I. V. Zingerle, Die Reisenrechnungen Wolfgers v. Ellenbrechtskirchen, Heilbronn, 1877, str. 26 nsl.

⁵³ Stih 4803: »wie spaehe s'organieret«, t. j. kako umetno poje večglasno. Deutsche Classiker des Mittelalters, hrsg. von R. Bechstein, Bd. VII., str. 168 nsl. —

⁵⁴ J. Mantuani, Geschichte der Musik in Wien; Wien, 1904, str. 89, 290 (revizijsko poročilo) in 301 (partitura v moderni pisavi). — Tudi Gregorianische Rundschau, 1907, str. 155. —

⁵⁵ Ch. Edm. H. de Coussemaker, L'art harmonique aux 12e et 13e siècles. Paris, 1865. — Joh. Wolf, Geschichte der Mensuralnotation von 1250—1460. Leipzig, 1904, str. 20 nsl., 153 nsl. —

⁵⁶ H. E. Wooldridge, Early English harmony from the tenth to the fifteenth century. London, 1896. — J. Wolf, l. c. str. 20 nsl., in 357 nsl. — John Stainer, Early Bodleian music... from about a. d. 1185 to about a. d. 1505, London, 1902. —

⁵⁷ O. Koller, Der Liederkodex von Montpellier. Vierteljahrsschrift für Musikwissenschaft, 1890.

Zadnjo postojanko tega prvega razvoja zaključí kanonik Guillaume Machaut (Gilôm Mašô), 1300—1371, ki je skladal že četveroglasne maše.⁵⁸ — Poleg praktikov se množe teoretiki in razglabljajo o sorazmerju glasov, priscjajo intervalom pravico do obstanka ali jim jo odrekajo, določajo, katere zveze smejo veljati za konsonance in katere za disonance ter dajejo navodila, kako naj se vodijo posamezni glasovi.⁵⁹

Zelo poučno je opazovati cerkev pri tem razvoju. Večglasje se je širilo nevzdržno in hitro zató, ker je bilo m o d n o. Sprva mu tudi cerkev ni delala nikakih zaprek, ker je videla, da se ne da zadrževati in ker v tem ni bilo nič bistvenega gledé vere. Čuli smo, da je bila ta umetnost uvedena tudi v papeževi kapeli v Rimu že koncem 12. stoletja, ako ne prej, dasi tedanji diskant ni bil še razvit, še manj pa lepodoneč. A v tem diskantu je bila osnovna melodija (cantus firmus) vzeta iz gregorijanskega koralá, torej iz neoporečno cerkvenega zaklada, ki se je tedanji dobi zdel posvečen že zaradi tega, ker izhaja od svetnika, Gregorija Velikega, kakor so mislili. Taki osnovni napevi so bili vzeti iz cerkvenega oficija v pristni, neizpremenjeni obliki. Čimbolj pa se je razvijala večglasna skladba, tem bolj je čutila ozke spone, ki jih je nalagala stroga diatoniška, mutacija, melopojija in teorija; zato je zahtevala modifikacije osnovnega napeva: sprva boječe in zdržno, potem vedno smelejše; sedaj so raztezali napév v dolgočasne, enakomerne note, sedaj so ga krčili s kratkimi glaskami, ga cepili s pavzami na več delov in vrivali hromatične postope in intervale. Ta način pa je vendar vzbudil pomisleke v cerkvenih krogih in prejšnje prijazno stališče napram modernemu razvoju se je izpremenilo. Kajti gregorijanski koral je stal v svoji dovršenosti umetniško vendar neprimerno višje; bil je enotna, z besedo spojena glasbena zamisel, ki se ni dala primerjati z neokretnimi poizkusi večglasja, pri katerem se boré poedini glasovi z akcentom, ritmom, izraznostjo in celo z ortoepijo besedila. Staro posest gregorijanskega koralá je cerkev želela oteti in si jo ohraniti poleg novih stremljenj.

Ta položaj v precepu osvetljuje na klasičen način prepoved diskantiranja, ki jo je dal papež Janez XXII. v 9. letu svojega papeževanja, to je med 7. avg. 1324 in 7. avg. 1325. V prvi polovici z a b r a n j u j e diskantiranje, v drugem delu pa o m i l u j e to prepoved in dela izjeme.⁶⁰ Ta papež je bival že v Avignonu in je dal to prepoved nedvomno pod pritiskom razmer, ki so vladale tedaj v Franciji in Italiji, kjer se je šopirila »ars nova«. Gotovo ima prav, ako graja n e k a t e r e pristaše nove šole, češ, da gledajo samo na menzuro in na nove note in zato rajši i z m i š l j a j o n o v e n a p e v e, kakor da bi se držali starih, koralnih; melodije preki-

⁵⁸ Cerkv. Glasbenik, 1909, str. 81 nsl. je prinesel Kyrie Machautove maše, zložene 1363—1364.

⁵⁹ Prim. H. Riemann, Geschichte der Musiktheorie vom IX.—XIX. Jahrhundert. Leipzig, 1898.

⁶⁰ Richter-Friedberg, Corpus iuris canonici; Lipsiae, ed II. 1881, pars II., str. 1255—1257 med Extravagantes decretales, lib. III., tit. 1.

njajo z oddihljaji in premolki, hité diskantirati ter tlačijo v skladbe tretje glasove, pa tudi narodne ali ljudske melodije, takó, da prezirajo osnovo antifonarja in gradualnika. Cerkvenih tonov ne razločujejo, ker jih ne poznajo in jih zamenjavajo. To zmedo hoče odpraviti iz cerkve in zató ukazuje, da naj kaj takega nihče več ne poizkuša v cerkvenem oficiju, posebno ne pri kanoničnih urah in pri maši. Vendar ne brani, da se pojó skladbe nove umetnosti sem in tam ob velikih praznikih ali pri svečanih mašah in pri drugih delih bogoslužja, to pa le v konsonancah, ki ne motijo koralnega napeva, torej v oktavah, kvintah, kvartah in podobnih, ki jih je rabiti nad cerkvenim napevom, a samó tako, da ostane osnovna ali izvirna melodija nedotaknjena. Papež zahteva torej popolni cantus firmus — ne le imitacije posameznih delov.

O uspehih tega odloka nismo poučeni, to pa vemo, da mladega pokreta ni prav nič oviral; nova smer se je razvijala dalje s pomočjo pariške visoke šole in italijanskih univerz. Morebiti so se ozirali tu pa tam na papeževo prepoved, to pa gotovo le začasno; mnogoglasje je napredovalo s takó nevzdržno silo, da konservativna in razcepljena odredba Janeza XXII. ni opravila ničesar.

Fran Ferjančič:

ANTON FOERSTER KOT ČLOVEK.

O Foersterju kot skladatelju in o njegovih izrednih zaslugah na glasbenem polju je »Cerkveni Glasbenik« že večkrat pisal o raznih prilikah; manj pa se je doslej pisalo o Foersterju kot človeku in o njegovem osebnem značaju. In vendar nam iz Foersterjevega življenja odseva toliko lepih lastnosti in čednosti, da bi bila res škoda, ako bi se z njim vred zakopale v grob in bi se ne ohranile v vzpodbudo tudi poznejšim rodovom. Dà, ne le kot glasbenik, temveč tudi kot človek služi lahko Foerster s svojim blagim značajem v prelep zgled organistom, pa tudi nam vsem.

Rad bi podal tu iz njegovega življenja nekaj sličic, ki nam kažejo Foersterja, kakršen je bil v resnici in kakršen zasluži, da ga posnemamo tudi mi.

Prvo, kar sem od nekaj občudoval pri Foersterju, je njegova je-klena, vztrajna značajnost, s katero je vsekdar ostal zvest svojim cerkveno-glasbenim načelom. Ko je prišel k nam na Slovensko, je nastopil kot od-ločen reformator v cerkveni glasbi ter je popolnoma prelomil z dotodanjimi našimi tradicijami. Pri peti sv. maši je vpeljal izključno latinsko petje z vsemi od sv. Cerkve predpisanimi spevi. Njegov ideal je bilo cerkveno petje, kakor ga zahtevajo cerkveni liturgični predpisi. Tako pravilno cerkveno petje je vpeljal najprej sam na ljubljanskem stolnem koru, a nato si je prizadeval, da bi potom Cecilijinega društva, orglarske šole in »Cerkvenega Glasbenika« zanesel to reformo tudi v najzadnjo vas na deželi. Kajpada je naletel pri tem na silno velik odpor.

Ker se ravno v tej borbi kaže kaj lepo Foersterjeva značajnost, bodi mi dovoljeno, da posežem nekoliko nazaj v ono za Foersterja sicer bridko, a obenem zelo častno dobo.

Njegovo stališče takrat ni bilo nikakor lahko, kajti nasprotovali so mu skoro od vseh strani. V svetnih in cerkvenih krogih je imel veliko nasprotnikov. Branjeveke na trgu so se norčevale iz njega in vpile za njim: »Lajson, lajson,« ker je pri slovesnih mašah pel »Kyrie eleison«.

Nad Foersterja se je spravil celo pesnik Resman, ki se je pri neki priliki izrazil o njem tako-le: »V središču Slovenije, v belej Ljubljani, v šoli in cerkvi je glasba v rokah tujcu, nehvaležnemu izdajalcu — praktičen kruhoborec, ta pri nas igra glavno ulogo!« In to se je drznil mož trditi o Foersterju, ki je kot stolni kapelnik imel borih 300 goldinarjev na leto!

Tedanjí humoristični in satirični list »Brencelj« si je Foersterja v par številkah pošteno privoščil, in sicer v prozi in v verzih. Očital mu je vse mogoče, n. pr. da se ne udeležuje volitev, da je ošaben, da ne pomoči prsta v blagoslovljeno vodo, ko hodi na kor, da je skop, da utruje drugim zaslužek, da je tujec, da je takih in še veliko boljših kakor on več kot šestnajst domačinov, ki živé deloma na tujem, deloma pa so doma brez zaslužka, da kakor nemškutarji izpodkopavajo slovenski jezik, izpodkopava Foerster slovensko petje, da uvaja husitsko petje in bogvedi kaj še vse. Foersterju je posvetil »Brencelj« tudi posebno himno, »Pesem šenklavškega šomaštra«, ki se pričinja tako-le:

Šenklavški šomašter tak' je govoril:
»Brencelj« neslani ta, kaj sem mu storil?
Jaz sem iz Pemskega z lačnim trebuhom
v kranjsko deželo privandral za kruhom,
Tukaj je dosti že našega folka,
Kranjca imamo za božjega volka. I. t. d.

Tej himni, ki obsega celih 62 vrstic, je pridejan tudi enoglasen napev z notami po načinu one »Šmarškega šomaštra«. S takim nedostojnim orožjem torej je »Brencelj« napadal Foersterja.

Alešovec, urednik »Brenceljnov«, pa je imel v tem oziru — kakor vse kaže — veliko veljavo tudi pri tedanjem »Slovincu« ter ga je potegnil za seboj. V »Slovincu« je Alešovec s polnim podpisom priobčil tudi jako žaljivo »Poslano« zoper Foersterja. Somišljeniki Foersterjevi se potem-takem niso vedeli drugam obrniti kot k »Slovenskemu Narodu«, da so v njem branili Foersterja in cecilijansko cerkveno glasbo. Sicer se to nekam čudno sliši, toda pomisliti je treba, da je imel »Narod« takrat jako pametnega urednika, pisatelja Jurčiča, ki je dal g. Aljažu častno besedo, da njegov list vere in duhovnikov ne bo napadal. Zato je g. Aljaž ponovno objavil v »Narodu« jako obširno »Poslano« v obrambo pravega cerkvenega petja in Foersterja. Sploh moramo g. Aljaža šteti med prve pionirje cecilijanske ideje pri nas.

Brez dvoma po njegovem prizadevanju so nekateri duhovniki, učitelji in organisti radovljiške in kranjske dekanije poslali Foersterju v januarju

leta 1880. tudi posebno zaupnico, v kateri odločno obsojajo napade na njegovo osebo ter ga zagotavljajo odličnega spoštovanja in zaupanja. Na zaupnici beremo iz duhovniških krogov imena: Lavtizar, Tavčar, Aljaž, Teran, Kapus, Berlic, A. Bohinc, Morè, Štefan Gnježda, Lovro Bernik, Aljančič, Šlibar, Jožef Kerčon, Sakser; izmed učiteljev in organistov naletim o imena: Trojar, Thuma, Hrovat, Gros, Cebin, Faciter. Drugi so v posebnih pismih izrazili Foersterju svoje zaupanje in spoštovanje, tako n. pr. dr. Frančišek Sedej, p. Hugolin Sattner, Anton Dolinar-Lučenski. Odločna pristaša Foersterjeva sta bila poleg Janeza Gnježda, urednika »Cerkvenega Glasbenika«, tudi Gogala in Pogačar. Ko je poslednji postal škof, se je Foersterju stališče znatno izboljšalo. Škof Pogačar je celo iz Rima, kjer se je mudil na vatikanskem občnem cerkvenem zboru, v posebnem pismu vzpodbujal Foersterja, naj krepko vztraja pri svojih načelih.

Kljub temu pa je precej duhovnikov ostalo v Foersterju nasprotnem taboru. Kot bogoslovec sem bil sam priča, kako je neka višja oseba zdelovala Foersterja na način, kakor včasih kak častnik zdeluje svojega burša, ako mu ne stori kaj po volji. Pri oni priliki je padla celo beseda »hunitski«. Čemur pa sem se takrat posebno čudil, je bilo to, da je Foerster ob vsem tem viharju ostal tako miren.

Kmalu potem, ko je nastopil službo glasbenega vodje v stolnici, ga je vprašal neki kanonik, zakaj se ni pri polnočnici tudi v stolnici pelo slovenski, kakor se je to zgodilo po drugih ljubljanskih cerkvah. Foerster pa je odgovoril: »Ker se ravnam po cerkvenih predpisih.« In ko ga je isti kanonik še nadalje vprašal, kako neki se je mogel predrzniti peti o Božiču alelujo, mu je Foerster mirno odgovoril: »Kaj pa duhovniki molijo pri polnočni maši? Ali se ne nahaja v gradualu »Tecum principium« trikrat aleluja?« Na to seveda mu ni mogel nasprotnik ničesar odgovoriti.

Ko so mu o drugi priliki gospodje prigovarjali, naj se le poje po starem, češ, staro petje je ljudstvu všeč, jim jo je Foerster krepko zabrusil: »Greh je tudi ljudem všeč, pa se vendar ne sme delati!«

Tako se ni dal nikdar omajati v svojih edino pravih cerkvenoglasbenih načelih, ostal jim je zvest do groba. In to je ravno, kar sem hotel tu poudariti: njegovo neupogljivo značajnost, s katero je zvesto vztrajal pri liturgičnih glasbenih predpisih vključno vsemu najrazličnejšemu nasprotovanju. Kot bogoslovec in tudi pozneje sem dolgo vrsto let poslušal Foersterjevo petje in orglanje v ljubljanski stolnici, toda v njegovo čast moram priznati, da v vseh teh letih niti enkrat nisem zapazil, da bi tudi le za las odstopil od liturgičnih predpisov. Nikdar ni n. pr. opustil introita ali komunije, nikdar ni svojevoljno okrajšal kakega od sv. Cerkve predpisanega speva. Tudi njegovo orglanje pri črnih mašah, v adventu in postu se je vselej do pičice ujemalo s cerkvenimi predpisi. Sploh, ako je bil Foerster pri orglah, bi smel človek skoro priseči, da se bo petje in orglanje vršilo liturgično strogo pravilno. V tem oziru mi je Foerster naravnost vzvišen ideal. V svojem dosedanjem življenju sem našel silno

malo organistov, ki bi se v tej vestnosti mogli meriti s Foersterjem. Zato pa bodi našim organistom Foerster krasen vzor, kako je treba vestno upoštevati in izpolnjevati cerkvenoglasbene predpise!

Drugo, kar moramo občudovati v Foersterjevem življenju, je njegova nenavadna delavnost in pridnost. Nekdo jo je imenoval »češko« pridnost. Ne da bi se ozirali na njegovo vsestransko delavnost, ki jo je razvil že v Senju, preden je prišel v Ljubljano, oglejmo si ga le, kako delaven je bil med nami.

Počitka si mož pač ni privoščil. Celih 41 let je vodil glasbo v stolnici in pri tem je bil organist in dirigent v eni osebi. To ga je stalo mnogo truda zlasti pri velikih mašah z orkestrom, orglami in zborom. Z desnico je taktiral, z levico je orgljal, z levo nogo je pritiskal pedal, na desni pa je stal in večkrat zraven tudi še pel. Sam mi je nekoč rekel, da je ta naporni trud na koru veliko pripomogel k temu, da je oglušil. Nadalje je ustanovil orglarsko šolo, na kateri je celih 31 let požrtvovalno opravljal službo vodje in glasbenega učitelja. Istotako je 31 let urejeval priloge »Cerkvenemu Glasbeniku«. Korekturo je večinoma opravljal med obedom. Poleg tega je poučeval petje v bogoslovju, na gimnaziji, realki, v Alojzijevišću, v Huthovem zavodu in zasebno. Ko je prišel opoldne izmučen domov, je redno še svoje otroke pol ure učil klavir, preden je sedel k obedu.

Poleg tega ogromnega dela pa je našel še časa dovolj, da je neumorno komponiral. Uglasbil je deset latinskih maš, dve slovenski, eno staroslovensko, nad 250 gradualov in ofertorijev, štiri Te Deum in do 300 slovenskih cerkvenih pesmi. Razen cerkvenih je zložil nebroj svetnih skladb, zborov, samospevov, klavirskih, orkestralnih in drugih skladb, pred vsem najbolj priljubljeno slovensko opero »Gorenjski slavček«. Poleg tega je spisal več teoretičnih del, kakor n. pr. Pevsko šolo, Nauk o harmoniji in kontrapunktu, Klavirsko šolo. Seznam glasbenih Foersterjevih del je prinesel »Cerkveni Glasbenik« lansko leto v skupni 7. in 8. številki. Ob tem seznamu se mora človek res čuditi, kako je mogel Foerster poleg vseh drugih opravil še toliko komponirati. Dà, velikanske pridnosti je bilo treba, da je izvršil Foerster tako orjaško delo!

In ta delavnost ga je spremljala do groba, kajti kratko pred smrtjo še je dovršil svojo drugo opero »Dom in rod«. Najbrže se bo temu ali onemu zdelo čudno, da se je Foerster v zadnjih letih svojega življenja lotil tako težkega in obširnega dela, kakor je ravno opera. Zato menim, da ustrezem, ako nekoliko pojasnim, kako je prišlo do te opere.

Leta 1889. je Dramatično društvo še na odru ljubljanske Čitalnice proizvajalo iz francoščine prevedeno igro »Materin blagoslov«. V tem igrokazu je mnogo popevk. Ker je bila tedanja subretka Irma Polakova dobra pevka, so naprosili Foersterja, da bi eno onih popevk uglasbil zanjo. Foerster je tej želji ustregel in popevka, ki jo je Polakova zapela, je silno ugajala. To je napotilo Foersterja, da je uglasbil tudi vse druge popevke. Tako je za omenjeni igrokaz zložil poleg uverture še 20 skladb, arij in pesmi, duetov in zborov, pa tudi dve orkestralni točki brez petja: notturno

in ples. Igra se v tej obliki ni nikdar proizvajala, ker ni lahko dobiti igralcev, ki bi znali tudi peti. Pač pa je v tem gradivu podana snov za opero. In ko sta pred nekaterimi leti to gradivo dobila v roke dr. Mohorič in dr. Göstl, sta sestavila libreto za novo opero ter naprosila Foersterja, naj jo uglasbi na podlagi tega, kar je že pred leti uglasbil. In Foerster — kakor je bil v letih — se je z vnemo lotil tega dela, ki mu je dalo opraviti cela tri leta. Ta opera, četudi se morda ne bo nikdar proizvajala, je nov dokaz neumorne delavnosti Foersterjeve. In v tem bodi nam Foerster vzor! Kogar je Bog poklical na glasbeno polje, naj dela pridno — vsak na svojem mestu — v prosep cerkvene ali svetne glasbe in po zgledu Foersterjevem naj vztraja v tej pridnosti do groba!

Pri vsem obilnem delu pa je bil Foerster vedno vedrega srca, šaljiv in dovtipen, da je bilo veselje z njim občevati. Naj tudi v tem oziru omenjam iz njegovega življenja par dogodbic, ki se jih ravno spominjam.

Ko nas je bogoslovce prvoletnike kmalu po vstopu v semenišče začel učiti psalme za sv. večer, nam je po svoji obsežnosti zlasti padel v oči v tretjem nokturnu prvi psalm »Misericordias Domini«, ki ima celih 53 psalmovih vrstic. Ko smo se čudili, da je ta psalm v primeri z drugimi v officiju tako izredno dolg, nam je Foerster smehljaje rekel: »Temu se res ni treba čuditi, saj nam psalmist že takoj v prvi vrstici pove: »in aeternum cantabo« (»vekomaj bom pel«).

V dobi mojih bogoslovskih let so bili v stolnem kapiteljnu sami izvrstni in vsega spoštovanja vredni gospodje, kakor n. pr. Jeran, Zamejic, dr. Čebašek, Urbas in drugi. Pevci pa — žal — niso bili. Ker so se pri petih mašah vrstili po turnusu, je imel Foerster velik križ z njimi zastran odgovorov. Včasih mu je kdo kar med odpevanjem pred prefacijo zašel na čisto drugi tir, da je bil Foerster res v zadregi, kako bi mu odgovoril. Sam se v tem oziru ni nikdar pritožil. Ko so mu pa nekoč nekateri bogoslovci izrazili svoje začudenje, da je petje pred oltarjem tako pomanjkljivo, se je po svoji navadi nasmehnil in rekel samo te-le besede: »Canonicus a non canendo!« S tem seveda ni nameraval nikogar žaliti, kajti pri drugih prilikah je dovolj pokazal, kako zelo čisla gg. kanonike kot vrle, zaslužne može.

Godoval je Foerster 13. junija, na god sv. Antona Pad. Ko sem mu pred par leti šel gratulirat, mi je smehljaje rekel: »Moj patron ni bil posebno muzikaličen.« »Kako to?« ga vprašam. On pa odvrne: »Poznal je samo an (= en) ton!«

Takih dovtipov ni Foersterju nikdar zmanjkalo, ker je bil duhovit mož.

(Dalje prih.)

Dr. Franc Kimovec:

† FRANC TROP.

V nedeljo dne 10. oktobra preteklega leta smo ob 10 dopoldne odnesli telesne ostanke rajnika župnika od Sv. Marjete pri Rimskih Toplicah v njegovo osirotelo župno cerkev, odondot pa na pokopališče, kjer počaka glasu angelske trobente in odide za dušo po zaslužen plačilo.

Franc Trop je bil rojen 18. marca l. 1871. v Ormožu. Gimnazijo je do končane sedme šole obiskoval v Mariboru, maturo pa je napravil v Gradcu l. 1893. Nato je odslužil pri vojaki prostovoljsko leto in napravil častniško skušnjo. Pa ga vrvenje med svetom ni zadovoljilo; po končani vojaški službi je l. 1894. stopil v lavantinsko bogoslovje v Mariboru, kjer je že po triletnem vestnem študiju in zglednem življenju po rokah knezoškofa dr. Mihaela Napotnika 25. julija l. 1897. prejel mašniško posvečevanje in pel novo mašo.

Po končanem četrtem letu so ga poslali za kaplana v Vitanje, kjer je ostal dve leti (28. jul. 1898 do 29. avg. 1900); tu je bil štiri mesece tudi provizor (27. marca do 31. jul. 1900). Naslednje leto je kaplanoval v Slivnici (30. avg. 1900 do 31. avg. 1901); 1. septembra 1901 je prišel v Maribor za stolnega (kornega) vikarja. Sredi oktobra 1902. je odšel na študijski dopust, ki je trajal do konca marca 1903; v tem času je bival v Freiburgu v Švici in študiral pod znanim koralnim znanstvenikom dr. Petrom Wagnerjem na ondodni cerkvenoglasbeni oz. koralni akademiji, nakar se je vrnil v Maribor.

S 16. febr. 1906 je prevzel vodstvo mariborskega stolnega zbora, ki mu je bil pa že ves čas svojega mariborskega bivanja zvest sotrudnik, duša; vodil ga je do 30. junija 1913, ko je dobil župnijo Sv. Marjete pri Rimskih Toplicah, kjer je 7. oktobra 1926 umrl.

Trop je bil darovit, navdušen glasbenik. Zato ni čuda, če je več čas, kar mu ga je preostajalo od šolskega študija, porabljal za študij glasbe. Že kot bogoslovec si je v semenišču stvoril izvrsten zbor in ga večal in uril. Bil je hkrati izboren pevec z mogočnim, polnim, malo da ne rečem ogromnim basom; še danes mi zveni po ušesih praefatio solemnior, ki je za ljubljanskega koralnega tečaja tako sijajno valovila po prostrani frančiškanski cerkvi in kakor bobneči grom nebeških trum vžigala poslušavce. Poleg tega je bil izboren govornik, nemški in slovenski jezik je imel v polni oblasti. Po značaju je bil odločen, neugnjan delavec. Čudil sem se njegovim izrednim fizičnim močem in neutrudljivim živcem. Ko sem ga n. pr. opazoval na koralnem kurzu v Gorici (l. 1906.), kjer je uro za uro neumorno govoril, predaval, pel, učil zàse in še zàme, ki sem bil tedaj ves jetičen in sem komaj sapo lovil.

Hkrati ni bil samo izvrsten dirigent, ki ve, kaj hoče; ni imel samo obširnega pregleda nad cerkvenoglasbeno literaturo, ampak je bil tudi izredno spreten organizator in reformator. Ko je prevzel glasbeno vodstvo v mariborski stolnici, je po namenih in zahtevah Pija X. oz. njegovega motupropria o cerkveni glasbi najprej reformiral koralno petje in ga usmeril v tradicionalno smer, ki so ji utrli pot solesmeski menihi, Pij X. pa njih dolgotrajno znanstveno delo uzakonil. Poživil je pevsko šolo, ki jo je bil ustanovil njegov prednik Lj. Hudovernik, in si tako vzgajal naraščaj za zbor. Hkrati je takoj l. 1906. preustrojil lavantinsko Cecilijino društvo tako, da se je 2. oktobra 1906. za stolno župnijo ustanovilo posebno Cecilijino društvo s posebnim namenom, »oskrbovati v stolni in mestni župni

cerkvi v Mariboru vzorno cerkveno glasbo«. Prispevki članov so bili letno 4 K; število podpornih členov se je gibalo med 65 in 132, izvršujočih členov (pevcev) pa med 40 in 43 — vsekakor upoštevanja vreden uspeh. Še bolj upoštevanja vreden, če pomislimo na skrajne težavne razmere v mestu, kjer so bili duhovi, po narodnostnih geslih zaneseni, kaj malo primerni za mirno sodelovanje. In vendar se je Tropu posrečilo, da je zbral glasbeno nadarjenih sodelovnikov iz vseh slojev in obeh, sicer si tako bojevito nasproti stoječih narodnosti mariborskega prebivalstva. Slovenci, Nemci, preprosti, učeni, delavci, dijaki, uradniki, vse se je kosalo v plemeniti vnemi za dostojno proslavo božje službe.

To gre predvsem na rovaš njegovih osebnih družabnih vrlin, njegove dobrohotne ljubeznivosti, prijazne šegavosti, silno privlačne dovtipne hudomušnosti, ki ni poznala osti. Ali je hvalil ali grajal, je oboje znal povedati v taki obliki, ki nikoli ni žalila. Naj je pri vaji ali na koru govoril po nemško ali po slovensko, nihče se v svojem narodnem čustvovanju in dostojanstvu ni čutil prizadetega, ponižanega. Zato ni čuda, da je za slovesne cerkvene prireditve, cerkvene koncerte zbral do sto in več pevcev, do 30 godbenikov, da je k sodelovanju pritegnil vse, kar je bilo v Mariboru med Slovenci in Nemci odličnejših glasbenih delavcev. Sodelovali so med drugimi K. Bervar, vodja orglarske šole v Celju, H. Druzovič, prof. glasbe na učiteljskišči, skladatelj Fr. Spindler, pevec dr. Bela Stuhec, koncertni mojster Schaub, profesorja dr. Lukman, dr. Somrek, glasbeni ravnatelj Klietmann, vodja graškega zbora in organist Koffler, mariborski stolni organist in skladatelj R. Wagner i. dr.

Ni pa bilo njegovemu, za visokimi glasbenimi vzori usmerjenemu duhu dovolj, da je samo Maribor prežal s svojim znanjem in plemenitim glasbenim čustvovanjem, ampak hotel je vso škofijo prepojit s svojimi nazori. Zato je začel snovati in prirejati poučne cerkvenoglasbene tečaje za podeželske organiste. Prvi tak tečaj se je vršil 27.—30. septembra 1904. Udeležilo se ga je 35 organistov in še nekaj drugih glasbenih prijateljev. Stanovanje je po naročilu knezoškofa dr. Napotnika zastonj dalo vodstvo bogoslovja, hrano pa po nizki ceni. Drugi tečaj je bil od 23.—27. sept. 1907. Udeležencev je bilo 51 s Štajerskega, Koroškega in celo z Reke. V četrtek 24. septembra je knezoškof dr. Napotnik vse udeležence tečaja povabil k sebi na kosilo in jih s svojo ljubeznivostjo in gostoljubnostjo kar očaral. — Tretji tečaj je Trop priredil od 27. sept. do 1. okt. l. 1909. Udeležilo se ga je 49 organistov s Štajerskega, Koroškega, Kranjskega. Stanovanje je dalo semenišče, hrano pa je oskrbela darežljivost škofa dr. Napotnika.

Na sporedu teh tečajev je bil v prvi vrsti koral (Trop, dr. Lukman), harmonija (Bervar), orgle (Druzovič), petje (Spindler), liturgika (Moravec), klavir (Klietmann), ljudsko petje (dr. Somrek).

V zvezi s temi tečaji je poskrbel za različne cerkvenoglasbene prireditve, da so udeleženci slišali oz. deloma sami peli slovesne Pete večernice, koralno mašo, slovesno mašo s figuralnim petjem mogočnega stolnega zbora, slovesno črno mašo.

Višek teh tečajev pa je bil vselej cerkveni koncert, ki ga je Trop zadnji večer pred razstankom priredil s svojim izdatno pomnoženim zborom. Udeležence je seznanjal z najrazličnejšimi červenoglasbenimi deli. Zastopani so bili: Bach, Thiel, Rheinberger, Schütty, Schubert, Müllerhartung, Hanisch, Pothier, Witt, Rud. Wagner, Coerne, Griesbacher, Brahms, Kienzl, Saint-Saëns, Mendelssohn, Renner jun., Schuman.

Ti koncerti so mu v vsakem oziru sijajno uspeli; občinstvo je prostrano hišo božjo vedno v vseh delih napolnilo, bodisi, da se je koncert vršil v baziliki pri Materi milosti ali v stolnici. Poslušavci »so bili nad podanimi uspehi docela presenečeni«, ti koncerti so bili »v vseh delih sijajno, brezhibno izvedeni.«

Poleg tega je 6. dec. l. 1905. priredil cerkven koncert sv. Ceciliji na čast. Pomagali so mu bogoslovci, učiteljišničniki in gojenke z učiteljišča pri šolskih sestrah. Orkester (pomnožen) je dalo gledališče. Izvajale so se skladbe sledečih skladateljev: Götzeja, Brosiga, Bibla, Schuberta, Stehleja, Witta. Čisti dobiček je bil namenjen za nove stolne orgle. »Vsi (mariborski) listi so bodisi izbero skladeb, bodisi izvedbo sporeda pohvalno priznavali.«

Seveda je kot koralni strokovnjak ves čas svojega mariborskega delovanja bogoslovce poučeval v koralnem petju.

Po Tropovem trudu in prizadevanju je mariborska stolnica l. 1907. dobila nove orgle (Brandlovo delo).

Vsled njegovih izrednih zmožnosti, njegovega globljega koralnega znanja so ga klicali tudi na koralne tečaje v Gorico, Ljubljano, na Trsat. Lavantinsko Cecilijino društvo ga je v priznanje njegovih zaslug l. 1913., ko je odhajal na župnijo k Sv. Marjeti, imenovalo za svojega častnega člana.

Njegova delavnost s sprejemom župniškega bremena ni prenehala, dasi si je izbrala drug predmet. Glasba je stopila v ozadje. S tem večjo vnemo se je lotil dušnopastirskega in gospodarskega dela. Nekdaj tesno, po njegovem trudu pa udobno razširjeno šmarješko župnišče in električna razsvetljava po cerkvi bosta trajni priči za njegov praktično-gospodarski smisel.

Kot človek je bil rajnik plemenit, kot prijatelj blag, do skrajnosti, v svojo lastno škodo požrtvovalen, kot kristjan skrajno potrpežljiv, vedno pripravljen vsakršno žalitev in krivico odpustiti, kot pastir skrben, ki so mu bile vse ovce enako pri srcu, bele in črne, kmet in gospod, z enako ljubeznijo je stisnil gladko belo roko umskemu kakor žuljavo, od zemlje in premoga črno ročnemu delavcu. Ko ga je klicala duša, odpravljajoča se na sodbo pred večnega Sodnika, da jo on prej preizkusi in presodi in njeno pravdo uravna, da bo brez strahu nastopila v svitu žarke, v najskrivnejše kotičke tako prodirno prosevajoče večnostne luči, nikdar ni vprašal, ali je pot lepa ali grda, ali sije solnce ali tuli vihar, če je bil še tako težek korak — ni pomišljal.

Zato po pravici upamo, da vneti pevec, ki je v razvoju naše cerkvene glasbe zavzemal tako odlično stališče, da zvesti pastir, ki si je v srcih

ovčie zaslužil neizbrisen spomin, neminljivo hvaležnost, upamo — pravim — da ta pevec, ta pastir v nebeškem zboru zavzema brez primere odličnejše stališče, zaslužen s požrtvovalnim delom, da se tam na božjem Srcu z radostjo spominja vse prestane grenkobe, ki ji ni pustil, da bi se mu razlila raz jezik, s hvaležnostjo slavi božjo dobroto, ki mu je dala junaštva, da krivice, sebi prizadete, ni videl, da sovraštva v srce ga pikajočega, ni sovražil. — Plemenita duša, v miru počivaj in pot nam srečno za seboj pripravljaj!"

Stanko Premrl:

K JUBILEJU CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI.

Tekom 50 letnega obstoja Cecilijinega društva za ljubljansko škofijo, ki se ga bomo spominjali v našem listu skozi celo leto 1927, slovesno pa proslavili v juniju, se je izvršil velik prepород cerkvene glasbe na Slovenskem: prepород iz malo cerkvene, bodisi na svetno operno ali koncertno glasbo se naslanjajoče, bodisi preveč po domače in ne dosti umetniške cerkvene glasbe — v glasbo, opirajočo se na cerkveno-glasbena določila, imajočo pred seboj liturgijo in tej primerno bodisi po besedilu, vsebini, značaju uravnano, res umetno cerkveno glasbo.

Če primerjamo današnjo slovensko cerkveno glasbo z glasbo pred 50 leti in nazaj, opazimo njen vsesplošen napredek na boljše. Dobili smo dobrih in dosti cerkvenih skladb vseh vrst, v latinskem in slovenskem jeziku. Naši cerkveni zbori so po kakovosti in po številu napredovali. Predsodki pred pravo cerkveno glasbo in to predvsem pred pravilno liturgično uravnavo so prenehali. Slovenska cerkvena glasba se je razen pri bogoslužju jela gojiti in podajati tudi pri cerkvenih koncertih. Slovenska cerkvena glasba si je tekom 50 let pridobila ugled in upoštevanje tudi pri tujcih, inozemcih.

Pionirji naše cerkvene glasbe zadnjih petdesetih let so bili predvsem naše Cecilijino društvo s svojimi ustanovitelji, pokrovitelji, predsedniki, odborniki in člani; naša orglarska šola v Ljubljani s svojimi učitelji in učenci, sedanji naši organisti in pevovodji; naš list »Cerkveni Glasbenik« s svojimi uredniki, sotrudniki in naročniki; naši cerkveni skladatelji; naši cerkveni pevski zbori s svojimi pevci in pevkami; naši orglarski mojstri.

Posebno važne osebnosti izmed ravnokar naštetih vrst naših cerkveno-glasbenih delavcev hočemo prinesiti letos v našem listu tudi v slikah. Ker pa bi to v jubilejni (5. 6.) številki ne bilo lahko mogoče hkrati, bomo prinašali slike v vsaki številki.

* Podatke najdeš v lavantinskih uradnih letopisih (Personalstand des Bistums Lavant v letih 1894—1913—1927, podrobnosti zlasti 1905, str. 243 sq.; 1906, str. 225; 1908 str. 223 sqq.; 1910, str. 235 sqq.); v Družovičevi Zgodovini slovenskega petja v Mariboru. (Časopis za zgodovino in narodopisje 1924, str. 65 in 70); poročila ob smrti v »Slovenec«, Boštetetov nekrolog; službene podatke je sporočil g. Gašparič.

Danes priobčujemo slike nekaterih odličnih cerkvenih pevk ljubljanskih korov, ki so izredno dolgo pele v božjo čast in spodbudo vernikov in si s tem nabrale nevenljivih zaslug za prospeh naše cerkvene glasbe. O nekaterih tudi nekaj podatkov.

Elizabeta Ihan je bila rojena 11. novembra 1855. v Mokronogu kot hči davčnega uradnika. Njen oče je bil pozneje prestavljen v Ljubljano in je umrl tu kot davčni kontrolor. Elizabeta Ihanova je obiskovala ljubljansko uršulinsko šolo in že takrat vzbujala zanimanje s svojim lepim altom. Najprej je pela par let pri sv. Petru pri takratnem organistu in učitelju Volcu. Potem se je učila nekaj časa petja pri A. Foersterju v Čitalnici. Na stolni kor je prišla l. 1871 ter vztrajala do l. 1915: 38 let pod Foersterjem in še 6 let pod Premrlom, skupaj 44 let. L. 1911 na

Elizabeta Ihan

bivša dolgoletna pevk v ljubljanski stolnici.

† Marija Zalar

bivša dolgoletna pevk pri župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

novega leta dan je bila v knezoškofijskem dvorcu odlikovana s častno svetinjo za vztrajno 40 letno delovanje na stolnem koru. Hkrati je prejela od stolnega Cecilijinega društva šopek z vanj vpletenimi sedmimi cekini. G. ravnatelj Foerster jo je ob tej priliki javno pohvalil kot marljivo, točno, vestno in spretno pevko, ki mu je 38 let stala na strani kot resnična opora in ki je poleg svojega navadnega glasu (alta) po potrebi pela tudi prvi ali tretji glas (sopran ali tenor). Tudi je treba omeniti, da je gospodična Ihanova hodila na stolni kor vsa dolga leta vsako nedeljo in praznik po trikrat: k jutranji, potem k veliki maši in še k litanijam, in vse druge dni, kadar je bilo treba na koru peti. Tako požrtvovalne pevke so danes redke; pri stolnici že mnogo let ni več takih. Velezaslužni cerkveni pevki, ki živi danes kot zasebnica v Ljubljani (Kapiteljska ulica), želimo še mnogo zdravih let, nekoč pa v družbi sv. Cecilije nebeško plačilo.

Marija Zalar je bila rojena 5. marca 1854 v Tržiču na Gorenjskem. Po starših se je pisala Čadež. Obiskovala je ljubljansko uršulinsko šolo. Izstopivša iz šole se je začela učiti glasbene teorije in petja po notah pri šentpetrskem organistu Volcu. Tri leta je hodila na šentpetrski kor samo poslušat, kot 16 letna mladenka pa je bila leta 1870. sprejeta v cerkveni pevski zbor. Kot altistinja je tu sodelovala do leta 1909., torej celih 39 let. Pela je ves čas zastonj — v čast božjo. Tudi potem, ko se je leta 1874. poročila z Mihaelom Zalarjem, železniškim sprevodnikom, ni opustila cerkvenega petja. Pela je pod organisti Volcem, Adamičem in Šifrerjem. Nekoč — bilo je po rojstvu hčere Marije — je prišel organist vsled bolezni še močno oslabeledo prosit: »Pridite pomagat, nimamo alta za procesijo pri vstajenju in za Veliko noč.«

† Marija Drašler

bivša dolgoletna pevka v župni cerkvi
sv. Jakoba v Ljubljani.

Petronila Foerster

soproga pokojnega glasbenega ravna-
telja in skladatelja Antona Foersterja;
bivša dolgoletna pevka v ljublj. stolnici.

Šla je na kor. Bog ji je to požrtvovalnost poplačal. Čez leta, ko je 24. septembra 1924 v Ljubljani umrla, je prejela na šentpetrskem koru kot najlepšo posmrtnico »Requiem«, cerkveno odobreno skladbo hčere Marije. — Altistinja Marija Zalarjeva je bila ne le pridna in vztrajna, temveč tudi izborna pevka. Ljubila je zlasti umetno petje in glasbo. Posebno so ji bile drage P. Hugolin Sattnerjeve pesmi. Zadnjič je zapela 8. sept. 1924, ko je na ljubljanskem gradu tukajšnja vojaška godba izvajala fanfare in pesmi. Že zelo bolna na pljučih se je ležec v predsobi vzravnala ter po končanih fanfarah zapela vse tri prednašane pesmi. To ji je bilo v veliko veselje. Živahno se je še razgovarjala o slovenski cerkveni glasbi in obujala spomine s šentpetrskega kora. Čez 14 dni, na praznik Marije pomočnice, jo je smrt rešila trpljenja. Pri svečanem pogrebu ji je šentpetrski pevski zbor zapel v slovo žalostinko. Upamo, da ta tako zaslužna cerkvena

pevka kot zvesta služabnica Gospodova na zemlji prepeva danes že med nebeškimi zbori slavo troedinemu Bogu. (Prim. »Cerkveni Glasbenik« 1924, štev. 11., 12.)

Marija Drašler je bila rojena v Ljubljani v Rožni ulici št. 11 kot hči hišnega posestnika in čevljarkega mojstra Franca Drašlerja in njegove soproge Ane Juvan dne 3. februarja 1851. Po dovršeni šoli je pomagala materi v gospodinjstvu, dokler ni po materini smrti sama prevzela vodstva gospodinjstva v domači hiši. Ko so hišo prodali rajnemu proštu dr. Antonu Jarču, so stanovali v Hrenovi ulici št. 6 in tu je tudi umrla 13. julija 1903 in bila pokopana 15. julija pri Sv. Krištofu. Od svojega sedemnajstega leta do zadnjega leta pred smrtjo, ko ji je bolezen branila, je bila neutrudljiva *c e r k v e n a p e v k a*, tri leta v stolnici, potem pa pri sv. Jakobu v Ljubljani, torej celih 35 let. Bila je točna, zanesljiva in marljiva, obdarovana z mogočnim, obsežnim in simpatičnim glasom, kakršnih je malo srečamo. Nekateri so ji prigovarjali, naj se popolnoma posveti petju in glasbi. Temu pa je oporekal oče. Ko bi se bila posvetila petju, bi bila s svojim krasnim altom gotovo dosegla lepe uspehe. Tako pa je porabila svoj dar v božjo čast in prepevala v Njegovo slavo vse svoje življenje. Ni čuda, da so jo radi njenih pevskih vrlin in prikupnega značaja vsi spoštovali in častili. Petja se je učila pri Gregorju Riharju mlajšem, Antonu Nedvedu, Leopoldu Belarju in Fr. Gerbiču. Njen oče je igral klavir, kitaro in flavto. Krog njega so se zbirale hčerke Marija, Terezija in Avrelija ter prepevale glavne arije vseh tedaj v Ljubljani znanih in dostopnih oper. Na dan pogreba ji je pevski zbor šentjakobske župne cerkve, pomnožen z najboljšimi pevci ljubljanskih pevskih društev, zapel na domu in ob grobu dve žalostinki. Med drugimi ji je tudi šentjakobski pevski zbor poklonil venec. Tedanji pevovodja pri Sv. Jakobu ravnatelj Fr. Gerbič ji je posvetil v »Slovincu« 18. julija 1903 kratek nekrolog.¹

Fr. Pirc, C. M.:

ORGANIST IN PEVOVODJA.

V spodbudo naj bodo te vrstice našemu prekrasnemu, idealnemu delu. Menda še nisem nikdar bral, da bi kdo drug izven n a š i h vrst povelečeval naš poklic; ne vem, zakaj ne. Morebiti zato, ker vsako nedeljo in praznik hote ali ne hote s prepričevalnim glasom kraljice vseh glasbil ljudstvu zadosti glasno govorimo o lepoti naše službe. Opevajmo se sami, ker samo mi vemo, kaj čutimo, ko ob orglah izlivamo svoje srce v najlepše melodije, v mogočne akorde, v poveličanje Gospodovega dne. Zbrana množica uživa, nam pa srce igra od veselja.

In kako smo lahko ponosni na svojo službo! Resnico povem, no pa saj jo poznate tudi vi: Naši marljivi in od Boga tako nadarjeni skladatelji so povzdignili slovensko nabožno pesem do vrhunca slave. To resnico spri-

¹ Podatke o Drašlerjevi je preskrbel msgr. Viktor Steska, za kar mu izrekam najlepšo zahvalo.

čujejo vsi poznavatelji naše in tuje nabožne pesmi. Pravkar sem dobil iz Pariza pismo: »Tu pojejo večinoma enoglasno, le v največjih praznikih »pravijo«, da pojejo dvoglasno. Umetna nabožna pesem v materinem jeziku druge vsaj ni tako razširjena kot pri nas.«

In kaj naj rečem o naših divnih cerkvenih zborih! Prosvetna društva, druge naše organizacije in izobrazba so našim pevcem in pevkam utrdile značaj, prepodile njih »muhe« in pevovodju delo zelo olajšale. To spoznate sami. Pa četudi moramo včasih kaj žrtvovati, — saj brez osebnih žrtev dobra stvar nikdar ne uspeva — naj bo; glejmo le na sadove našega truda in zopet bomo ponosni: Sedanjost nam jasno kaže, do kake dovršenosti v proizvodjanju, do kako visoke stopnje razumevanja današnje glasbe lahko dovedemo svoje zборе. Misel se mi vriva: Slovenski narod je rojen pevec.

Praznično oblečeni pridejo v nedeljo k sv. maši naši delavni možje, skrbne gospodinje, ponosni fantje in dekleta, veselo razigrani otroci; vsi prihajajo v tempelj nove zaveze spolnjevati postavo, se krepčati s kruhom božje besede, in zajemat blagoslov iz najsvetejše daritve za se in za svoje mirne, ljubljene domove. Zvonček zapoje, sv. daritev se prične, orgle zadone, tako praznično in slovesno, da se ljudstvo dvigne iz vsakdanjosti, in iz izvežbanih grl naših pevcev in pevk privre pesem tako pobožno in jasno, da se ob njej vsa množica hipoma zbere in v mislih združi z najsvetejšo daritvijo. Ob sveti pesmi se ji dviga srce, raste upanje, pogum in vnema sveta ljubezen. In vsega tega je deležen tudi pevovodja!

Sveta pesem zbujajo v adventu srčno hrepenenje po Zveličarju; s svetim veseljem nas navdaja pesem ob jaslicah Gospodovih, nam zbujajo spomine na davne dni, tako divne in jasne, kot so božične zvezdice, ki na polnočnem nebu »migljajo lepo«. V veličastno resni pesmi slikamo v postnem času verni množici božjega Trpina na križu. Cvetna nedelja, veliki četrtek, veliki petek in velika sobota so prilike, kjer lahko dajemo duška najglobljim čuvstvom vernega srca. Naš velikonočni aleluja kar kipi veselja; kaj čuda, če prešine vsa srca, če ponese radost v vse domove, tja do zadnje hišice izven vasi, obsejane s pomladanskimi cvetkami. V živi veri in v enodušni hválnici se strnejo vsa srca: »Gospod je res vstal, aleluja!« — Ljubke šmarnice v čast Kraljici cvetja, njeni in Gospodovi prazniki med letom so tesno in nujno združeni z našo pesmijo. Otožen bi bil dan Gospodov, malodane puste bi bile šmarnice brez slavospevov, ki so ali bi vsaj morala biti najlepša in najprisrčnejša molitev. Tako z nami po ljubi Sloveniji v nedeljah in praznikih vse poje, vse žvrgoli. Orgle pod našimi prsti pojejo čast Bogu, naši zbori mu navdušeno prepevajo slavnostne himne, ljudstvo v cerkvi pa se pogosto združi z obema, tako da je vse, vse samo ena hvalnica Bogu vsesvetemu, prelubeznivemu. Kako spodbudno je to! Domovina pevskega naroda, bodi pozdravljena, bodi ljubljena!

Nedelja, solnčni dan Gospodov na deželi, kako si lep! Solnce prave, čiste sreče posije v službi božji ob pobožni pesmi ljudem trpinom globoko v srce, in jim prežene otožnost in skrbi. Kako lepa, vzvišena je torej služba organistov!

Morebiti ti porečejo: »Saj še moliti ne moremo, ko tako lepo požete.« Odgovori jim: »Lepa pesem je lepa molitev, ki jo opravljamo na koru v vašem imenu, združite se s sv. daritvijo, spremljajte v mislih naše pesmi, pa bo prav.«

Vsaka nedelja pa imej svoj značaj! Ne pojmo na slepo srečo, ne tega, kar nam slučajno pride pod roko. Posebno za glavno službo božjo pesmi izbirajmo! Pomislimo: Kaj bi bilo danes najbolj prikladno pobožnemu razpoloženju ljudstva? Pesmi naj bodo sedaj tolažilne, sedaj vesele. Zbudajmo mu upanje ob nezgodah, in vriskajmo, kadar ga ogrevata sreča in veselje. Imamo v to svrho obilo izbire. Toda takoj se jih oglasi sto: »Bi z veseljem vse storili, vse žrtvovali za naše cerkveno petje, če bi bilo le rešeno naše materialno vprašanje.« To vprašanje sili vedno in vedno na dan in se kar ne da odpraviti. Še volka in medveda bi ukrotili z godbo, le tega vprašanja ne moremo zmagati niti z najlepšo godbo in petjem. Odgovarjam: Organist, ki vrši svojo službo vestno in točno, v zadovoljstvo svojega predstojnika in ljudstva, ne more biti preplačan. Cerkevna godba ljudstvo oplemeniti, lepo petje množi in budi njegove dušne vrline, in take dobrine se ne morejo poplačati z denarjem. Ker pa vsako delo zasluži svoje primerno plačilo, in ker moramo živeti, zato lahko zahtevamo za svoj trud tudi povračilo. In lahko trdim, da organistu, ki vrši svojo službo tako kot sem zgoraj omenil, tega ne bo manjkalo.

Organist bodi najprvo sam dobro vzgojen! Vzgajaj še samega sebe naprej v pravi krščanski kreposti! To zahteva tvoj stan. Bodí vzoren v svojem vedenju do ljudi, obziren do članov svojega zbora! Ne pusti se nikdar čakati za vaje, ti bodi že na mestu, ko prihajajo pevci; imej potrpljenje pri vajah in ohrani mir pri izvajanju v cerkvi. Glej, da se na koru vsi lepo, dostojno obnašajo; tudi od tebe je odvisno, da imaš v zboru samo »prave« ljudi. Glede pesmi sem pa že izrazil svoje mnenje.

Če si dobil po svojem predniku v službi dober izvežban zbor, ohrani ga na tej višini, še spopolni ga! Če je zbor slab, neizvežban, ali ga sploh ni, vzgoji si ga s potrpežljivostjo in vsa župnija ti bo hvaležna in tvoj kruh ti bo boljšan. Naše ljudstvo rado prizna zasluge. Imaš za seboj svoj zbor, njih starše in sorodnike, vso župnijo, ki ti bo gotovo dala, kar ti po pravici gre, še več, čutil boš njih naklonjenost ob času obračuna.

Sicer pa je bilo v tem našem listu in na občnih zbora naših strokovnih organizacij ponovno ugotovljeno dejstvo, da organist ne v mestu, ne na kmetih ne more prebiti samo ob tej službi, ampak mora imeti v kaki obrti, tajništvu, ali kje drugje svoj postranski, ali celo svoj glavni zaslužek. Poznal sem učitelje v mestih, ki so v dveh cerkvah vodili petje, in to že pred svetovno vojno, dokaz, da jim njih učiteljska, še manj pa organistovska služba ni toliko nesla, da bi mogli ob nji svojemu stanu primerno živeti. Po vojski pa sploh opažamo, da se umsko delo manj ceni in slabše plačuje kot pa telesno delo. Dandanes lažje prebije industrijec, lesni trgovec, in celo navadni delavec; profesorji, uradniki, duhovniki, učitelji in drugi umski delavci pa so iz večine reveži.

Iz vsega tega izvajam tale zaključek: Osebnost organistova so njegova energija, nadarjenost in iniciativa, ki mu kažejo pot in nudijo moči, da si ustvari možnost primerno lahke eksistence. V orglarsko šolo je mladega fanta nekda peljala sama idealnost in ljubezen do pesmi in petja, nikdar pa prepričanje, da mu bo muzika dajala dovolj in dobrega kruha. Pouk in navodila v orglarski šoli so ga v tem potrdili.

Ohranimo navdušenje svojih prvih službenih let, vedno bolj naj nas prešinja ljubezen do svete pesmi! Smó orači, ki posegamo globoko v brazde ljudskega življenja; svoje moči uporabljamo za stvar, ki je ljudstvu prepotrebna, in vemo tudi, da nas bo narod ohranil v najlepšem spominu. Pravičen zgodovinar bo moral upoštevati tudi delovanje pevovodij k izobrazbi in moralni povzdigi naroda. Živimo pa tudi v trdnem upanju, da nam bo Bog pravičen plačnik.

Pojdimo torej na delo, naše krasno, plemenito delo!

Franc Kramar:

KATERE STARE CERKVENE PESMI Z NAPEVI SEM ZAPISAL MED SLOVENSKIM NARODOM?

V »Glasbeni Matic« v Ljubljani se nahajajo v rokopisu še nenatisnjene sledeče stare slovenske cerkvene pesmi z napevi, ki sem jih v letih 1908—1914 nabral med slovenskim narodom.* (Zaznamoval bom po Štrekljevem načinu samo prve začetne verze vsake pesmi in omenil kraj, kjer je pesem zapisana.)

I. Adventne.

1. Marija v kamri je klečava. (Iz Ihana na Gorenjskem.)
2. Prišla je vesela pošta, * In vesele cajtenge. (Iz Šmarja na Dolenjskem.)
3. Vso zemljo tema krije, * Pod snegom rož'ce spe. (Iz Zatolič pri Ptuj.)
4. Perbliža se Adventni čas. (Isti napev ko »Dopolni se...« Cec. str. 80.) (Iz Šmarja na Dolenjskem.)
5. V Galilej' ena deklica * Prežlahtno je rojena. (Iz Krme na Gorenjskem.)
6. Ena nova pošta, en nov' veselje * Iz nebes na zemljo Gabriel nese. (Iz Krtine na Gorenjskem.)
7. Rosi nêbo, da pravičen. (Iz Zatolič pri Ptuj.)
8. Češena si Divica, * Z lučjo obdana vsa. (Sv. Marjeta na Dravskem polju.)
9. Rosite nebesa nam Jezusa dol. (Iz Šmarja na Dolenjskem.)
10. Nebesa, dol rosite. (Iz Šmarja na Dolenjskem.)
11. Zdi meni se * Veséli se * K' je angel... (S Šenturške gore na Gorenjskem.)
12. O čujte zvoniti, * Nam čas je moliti. (Iz Iške Loke pri Igu.)
13. Svet' angel Gospodov * Marij' je oznanu. (Se poje koncem adventa in je po tej narodni povzeta sedanja: Oznanil je angel * Gospodov Mariji. Na besede »Svet' angel Gospodov...« sem zapisal vsaj štiri napeve po Sloveniji, če ne več.)
14. Dobro večer, bratec moj. (Iz vencerkvena, koledniška.) (Ptujška okolica.)
15. Tu angelsku češčeine * Marinu pozdravljenje. (Gozd-Dobrepolje.)

* Zaznamek teh starih slov. cerkv. pesmi z napevi je zato zanimiv, da vidimo, kakšne in katere stare cerkvene pesmi z njihovimi napevi so se zapisale, oziroma vsaj v rokopisih ohranile(i). Prej ali slej naj bi se te pesmi izdale cele z napevi.

II. Božične.

1. Tovarši moji, kaj je to, * Svitló je vse nebó! (Iz Tomišlja pri Igu. Pel jo je pred kakimi 50 leti bivši tomišelski organist Jakob Kržišč.)
2. Gori vstanite, pastirci nocoj. (Iz Tomišlja pri Igu. Kar velja o prejšnji, velja tudi o tej. Na te besede sem zapisal tri napeve.)
3. Poglejte ljudje, kej sonce vun gre. (Iz Iške vasi pri Igu.)
4. Noč veselja, noč radosti, * Vir nezmerne si sladkosti. (Napev iz zbirke mojega očeta A. Kramarja, spisane okoli l. 1865. Besede se nahajajo v »Zgodnji Danici« od l. 1855. str. 219.)
5. Nuč prevesela in praznik božični dan. (Iz Iga pri Ljubljani.)
6. Ura je polnoči, * Po vseh cerkvah zgoni. (Iz Iga pri Ljubljani.)
7. Veseli bodimo * Ta sveti večir... (Iz Iga pri Ljubljani.)
8. Oh kaj tu za 'no Dejte je. (Iz Iga pri Ljubljani.)
9. Poglejte priyatli. (Hradeckega vas pri Ljubljani.)
10. Ena noč polna veselja, * Tejga trošta velikega. (Iz Sarskega, Bohinja itd.)
11. Ura dvanajst je odbila, * Polnoči ravno je preč. (Iška vas, Beričevo.)
12. Nocoj ne morem spati. (Podgozd pri Igu. Šmarje na Dolenjskem.)
13. Pred osnajststo leti * Tam blizo per cesti. (Podgozd, Šmarje.)
14. Eno je Dete rojeno. (Iz Iga pri Ljubljani.)
15. O čuj, o čuj, lub' sosed moj. (Sarsko, Vinje, Rovte pri Logatecu.)
16. Z veseljem povzdignem svoj glas. (Iz Dobravice nad Igom.)
17. Mačnú sym se vstrašu, * In grozny zavzev. (Iz Iga pri Ljubljani.)
18. O človek moj, posluš' nocoj. (Iz Pijave gorice pri Igu.)
19. Potem k' sta grešila b'la Eva, Adam. (Iz Pijave gorice pri Igu.)
20. Per ti sveti zorni maši, * Na ta svet božični dan. (Pijava gorica, Illova gora itd.)
21. Žiher se razveselite * Z mano vsi današni dan. (Iz Matene pri Igu-Dobrepolja.)
22. Vstānite, pastirci moji, * Jest prov lépu prosim vas. (Matena, Trzin.)
23. Je ura dvanajst bila, * Ta dan še daleč nej. (Matena-Dobrepolje.)
24. Ena zapov'd je vunkaj šla * Odi cesarja Avgusta. (Iz Iga, Dobrepolja.)
25. En lep eksempel vam povem, * Zlasti letem ledek ludem. (Ig, Pšata.)
26. Cesarja Rimskega * Mogočniga na sveti. (Iz Šmarja na Dolenjskem.)
27. Vodprite se ušesa, * Spreglejte oči. (Iz Ihana na Gorenjskem.)
28. Poslušajte, pastirci, * Ne spite nocoj. (Iz Ihana na Gorenjskem.)
29. Ni odlašat, poprašat, * Kaj so za 'ne reči. (Beričevo pri Ljubljani.)
30. Ura je dvanajst odbila, * Vstan'te gor pastirci mladi! (Beričevo, Stražišče.)
31. Tiho, le tiho n'coj to noč, * Dones nam pride z nebes pomoč. (Beričevo pri Ljubljani.)
32. Tiho, tiho to noč, * Dons nam pride pomoč. (Beričevo pri Ljubljani.)
33. Poslušajte leto noč, * Iz nebes nam gre pomoč. (Beričevo pri Ljubljani.)
34. Poslušaj ti Jur', kar teb' se mar zdi. (Iz Šmarja na Dolenjskem.)
35. Pastirci, al' slišete? * Spanje zapustite. (Iz Iga pri Ljubljani.)

(Dalje prib.)

IZ ODBORA CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI.

Redna odborova seja se je vršila 15. decembra 1926. Navzoči: P. Hugolin Sattner, dr. Mantuani, mons. Steska, mons. Dostal, dr. Kimovec, Premrl in Lavrič. — Prebere in odobri se zapisnik zadnje seje. — Glede 50 letnice se sklene izdati slavnostno številko Glasbenika; posebej pa, v isti obliki, seznam vseh spisov, kar jih je prinesel Glasbenik tekom 50 let. Istotako dodaten seznam prilog (1911 do 1926.)

Slavnostna številka naj prinese najprej obris zgodovine društva, priloga pa v nekako zahvalo dr. Kimovčev slovenski »Te Deum«.

Lavantinski škof g. dr. Karlin se po dr. Kimovcu naprosi, da prevzame, seveda v soglasju z ljubljanskim g. škofom, na dan 50 letnice pontifikalno sv. mašo. Maša bo ob 9 v stolnici. Bo pa tudi ena tiha sv. maša za pokojne člane društva. — Prejšnji večer naj bo v frančiškanski cerkvi cerkven koncert, katerega prevzame P. Hugolin Sattner s svojim zborom.

Po pontifikalni sv. maši bo slavnostno zborovanje, h kateremu se povabijo društva: Zagrebško Cecilijino društvo, imenoma kan. Barlè, ravnatelj Dugan, Češki Ciril, mariborsko in goriško Cecilijino društvo, posebej še g. metropolit; dalje ljubljanska glasbena in pevska društva, prosvetni oddelek vlade in nekateri odlični ljubitelji glasbe.

Spored zborovanja: otvoritveni govor, pozdrav gostov, slavnostni govor (kanonik dr. Kimovec), referati, slučajnosti, volitev novega odbora. Štirinajst dni pred občnim zborom se skliče seja, pri kateri naj referenti preberó referate, da se tvarina lepo razdeli, vse pove, vendar nič ne ponavlja.

Skupni obed bo najbrže v Ljubljanskem dvoru. Monsign. Steska prevzame skrb zanj. —

»Glasbenik« se bo spominjal našega jubileja celo leto z dopisi in slikami.

K sklepu vsi odborniki prosijo dr. Mantuanija, naj vendar izroči tiskarni svojo zgodovino glasbe.

ORGANISTOVSKÉ ZADEVE.

Vprašalne pole o razmerah organistov ljubljanske škofije, ki jih je razposlal škof. ordinariat vsem župnim uradom ljubljanske škofije, so le-ti že precej vrnili, a vsi še ne. Do sedaj ima organistovsko društvo v rokah 200 izpolnjenih vprašalnih pol, manjka jih še 79. Ko bo škof. ordinariat še te iztirjal, bo mogoče dobiti dokaj točen vpogled in pregled o današnjem stanju organistov ljubljanske škofije. Prav bi bilo, da bi tudi štajersko organistovsko društvo v dogovoru z mariborskim škof. ordinariatom storilo isto. Upamo, da bomo glede stanja organistov v ljubljanski škofiji v prihodnji številki »C. Gl.« že mogli podati jasno in popolno statistiko. Društvo bo v tem času skušalo pretehtati posebno nujne slučaje, ki jih odkrivajo vposlani odgovori in pojasnila. Nato jih bo predložilo škof. ordinariatu v nadaljnje poslovanje in končno rešitev. Pozivljamo tem potom vse organiste, ki vprašalnih pol morda niti prejeli niso ali jih morda še niso izpolnili, naj to gotovo nemudoma in natančno store.

Glede ureditve širje organistovske organizacije, ki naj bi družila naše in štajersko društvo v večjo, po enotnih pravilih zamišljeno stanovsko enoto, — kakor je bil podan načelni sklep od strani našega društva na zadnjem občnem zboru — ni štajersko organistovsko društvo do sedaj poslalo še nikakega odgovora. Če odgovor v bližnjem času ne dospe, se naše društvo za enkrat ne bo več bavilo s tem načrtom.

Glede pobiranja prispevkov, določenih pri konkurenčnih obravnavah za vzdrževanje organista, se je škofijski ordinariat v Ljubljani obrnil na vlado v Beogradu v tem smislu, naj bi te prispevke mesto občin pobirale davkarije; odgovor še ni došel.

Razpisana je služba organista in cerkovnika v Dolu pri Ljubljani. Nastop v februarju.

KONCERTNA POROČILA.

I. Koncerti v Ljubljani. 8. novembra je koncertiral naš rojak pianist prof. Anton Trost z Dunaja. Izvajal je tri Ramójeve, od Godovskega za koncert prosto prirejene ples: Sarabando, Rigodon in Tamburin, Beethovnovó sonato op. 109., Marxov Preludij,

Debussyjev Ples snežink in Umetalni ogenj, Albenizovo Castilla, Chopinovo Balado op. 47., Chopin-Lisztove Poljske pesmi: Moje radosti, Devojkina želja in Hulanika ter Lisztove IX. rapsodijo. Trostova igra je umetniško umerjena in mojstrsko dovršena. Če se nam je pri Ramôju in deloma pri Beethovnu zdel nekoliko hladen, se je pa pri novejših tem bolj razvnel in zlasti Chopina podal sijajno. — 13. nov. je Podzveza glasbenikov v Ljubljani priredila simfonični koncert. Pomnoženi operni orkester pod vodstvom kapelnika Ant. Neffata je dal kot glavno skladbo Balakirevo simfonijo v C-duru, obstoječo iz štirih, deloma zelo razpletenih stavkov, zajemljivo po izrazitih ruskih narodnih motivih. Izmed novejših skladb: Straußov Ples Salome, Honeggerjev Pacific 231 in Baranovičev Simfonični scherzo je občinstvo s posebno slastjo sprejelo Honeggerjevo ne- navadno groteskno, brzovlakovo vožnjo posnemajočo glasbo, ki jo je orkester celó ponovil. Koncert je bil dokaj dobro pripravljen, Neffat kot dirigent izboren. — 22. novembra je višji kapelnik dr. Josip Čerin z Muziko Dravske divizijske oblasti priredil v proslavo 100 letnice Beethovnovne smrti 1. simfonični koncert, sestojč iz samih Beethovnovnih skladb: overture k operi »Fidelio« (»Leonore«) op. 72., pete simfonije (v C-molu) in klavirskega koncerta v C-molu op. 37. s sodelovanjem pianista Ant. Trosta. Koncert je krasno uspel. Vojni orkester je bil zopet dobro zastavljen. Vse skladbe so prišle do popolne veljave. Trost je topot še posebno ugajal. — 1. decembra se je vršil običajni novinarski koncert. Sodelovali so: orkestralno društvo Glasbene Matice, ki je pod vodstvom prof. E. Adamiča izvajalo Graingerjev Mook Morris in Dvořakov drugi valček za godalni orkester ter E. Adamičeve Turke- stanske ljubavne pesmi za flauto, oboo, klarinet in godala; violinska virtuozinja gospa Fanika Brandlova iz Maribora, ki je igrala Schuberta, Fibicha in Wieniawskega, pevski zbori Slavca, Ljubljanskega Zvona in Glasbene Matice. »Slavec« pod Jos. Brnobičevim vodstvom se je izdatno dvignil; zapel je en E. Adamičev, en dr. B. Ipavčev in en Andělov zbor. »Ljubljanski Zvon« je vodil Z. Prelovec in se je zbor postavil kot vselej; zapel je en Pavčičev, en Adamičev in en Lajovčev zbor. »Glasbeno Matico« je po daljšem presledku zopet mojstrsko vodil ravnatelj Matej Hubad. Zbor je zapel Mokranjčeve pesmi iz Bosne (XIV. rukovet). Koncert je nudil mnogo lepega, plemenitega in umetni- škega ter zadovoljil vsestransko. — 13. decembra je orkester Orkestralnega društva Glasbene Matice, pomnožen z nekaterimi člani opernega orkestra in vojne godbe, nastopil v samostojnem koncertu. Borodinovo I. simfonijo je vodil L. M. Škerjanc, ki se je v to res simfonično glasbo, polno izvirnih domislevkov in jasno v oblikovnem pogledu, doobra vživel in uspešno izvedel. Glinke Kamarinskajo, fantazijo na svatbeno in plesno rusko popevko, Honeggerjevo simfonično pesem »Pastorale d'été« in Stravinskiga dve točki (štev. 4. in 7.) iz suite »Žar ptica« je vodil E. Adamič. Obe ruski skladbi sta izredno lepi, živi in čvrsti; Honegger pa bolj zamišljen in skrivnosten. Tudi Adamič zna simfonično glasbo dobro tolmačiti in je imel lep uspeh. Orkestralnemu društvu oziroma njegovemu orkestru želimo že skorajšnje izpopolnitve v celoten orkester. — 8. decembra se je vršilo prvo mladinsko glasbeno predavanje v tej sezoni, ki je na njem višji kapelnik dr. Josip Čerin podal zgodovino in razvoj vojaških oziroma tako zvanih turških godb. Sodelovala je celotna godba dravske divizijske oblasti in izvajala pod dr. Čerinovim vodstvom razne za ves zadevni razvojni čas značilne skladbe. — 16. in 17. decembra je društvo učiteljev glasbe v Sloveniji priredilo dva slavnostna koncerta v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Sodelovali so šolski pevski zbori I., II., III. in ženske realne gimnazije, realke, obeh učiteljskih in drž. trgovske šole. Vodila sta profesorja Adamič in Brnobič. Zbor obeh učiteljskih je zapel Gotovaca »Smješno čudo« in Mokranjca »Mirjano«. Ostali šolski zbori pa so peli Klemenčičevo »Oj poglejte ptičke«, Tomčevo »Majevo«, Premrljovi »Rože za Marijo« in »Dvignimo skupni krog«, Brnobičovo »Stankovo smrt«, mešani zbor s sopranskim samosplovom, harmonijem in klavirjem ter Mehulovo Molitev za vladarja. Skladbe so bile mladini prav primerne, dobro naučene in sveže podane. Razen tega je sedmošolec Lipovšek zaigral nekaj kla- virskih, osmošolec Pfeifer pa goselskih komadov. — 6. januarja 1927 se je vršil velik

pevski koncert Ljubljanske župe Jugoslovanske pevske zveze s sodelovanjem včlanjenih zborov. Nastopili so zbori: »Krakovo-Trnovo«, »Ljubljanski Zvon«, »Slavec« in »Glasbena Matica« iz Ljubljane, podeželski pa »Zora« z Ježice, »Glasbeno društvo« iz Kočevja, »Zvon« iz Trbovelj in zbor »Slovenskega bralnega društva« iz Trziča. Združeni zbori so zapeli Foersterjev moški zbor »Umr! je mož«. Tega je vodil župni pevovodja Zorko Prelovec, ostale skladbe: Foersterjeve, 3 Ocvirkove, 1 Vodopivčeva, 7 E. Adamičevih, Gerbičeva, Pavličeva, 2 Devovi, Sukovo, Dvořakovo in Mokranjčeva pa zborovodje posameznih društev. Podpisani se tega koncerta nisem mogel udeležiti, ker sem bil ta dan glasbeno drugod zaposlen.

II. Koncerti drugod. 21. novembra je bil koncert Kat. del. prosvetnega društva na Jesenicah. — 22. novembra je Sattnerjev zbor iz Ljubljane priredil cerkven koncert v Gornjem Logatcu. — Isti dan je Cecilijino društvo v Mariboru izvajalo v stolnici Cherubinijev Requiem v C-molu. Vodil ga je stolni kapelnik J. Gašparič. — 28. novembra se je vršil koncert akademikov »Zarjanov« v Škofji Loki o priliki 25 letnega obstoja »Zarje«. — 1. decembra je bil v Mariboru novinarski koncert. — 5. decembra je Kat. prosvetno društvo v Grobljah pri Domžalah priredilo svoj prvi koncert. — 6. decembra je nastopil na Družabnem večeru »Jadranske straže« v Ptuj Devov pevski kvartet (gg. Janko Jež, Oskar Dev, E. Grbac in Fr. Posega). — 7. decembra je pel v mariborski kazini osješki koncertni tenorist Lujo Plein. — 10. decembra je priredila »Glasbena Matica« v Mariboru simfonični koncert. Pod vodstvom Hladeka-Bohinjskega so izvajali Čajkovskega šesto simfonijo in Svedsenov »Karneval umetnikov«. 20. decembra so isti spored ponovili. — 12. decembra je Kamniški godalni kvartet igral v Domžalah. Izvedel je Bazzinijev kvartet v D-molu, Slavko Savinškov Adagio in Godardov kvartet v G-duru. — Isti dan je priredil viški cerkveni pevski zbor cerkven koncert v Mengšu. Razen pevskih točk so bile na sporedu tudi tri orgelske točke: Manzijev Ofertorij, Rennerjev Trio in Canestrarijev Allegretto festoso, ki jih je zaigral pevovodja Fr. Kanizij Fricelj. — 17. decembra je priredilo Glasbeno društvo v Kočevju koncert. — 20. decembra je koncertiral v Mariboru španski goslač Ivan Manen. — Ljubljanski »Slavec« je priredil pevski koncert v Litiji. — V Mariboru so priredili koncert kaznjenci moške kaznilnice. — Na Golniku je priredilo 28. decembra koncert »Slovensko bralno društvo« iz Trziča pod vodstvom ravnatelja Lajovca. — V Mariboru je priredila Ljudska univerza dva orgelska koncerta. Prvi se je vršil 3. januarja 1927, ki sta na njem sodelovala prof. Franjo Dugan in njegov sin Čedomil iz Zagreba ter mariborski umetnici gospa Brandlova (gosli) in gospa Družovičeva (petje). Pri drugem orgelskem koncertu tudi ga. Šantlova, g. dr. Dernovšek in g. Serajnik. Na drugem sem poleg omenjenih mariborskih glasbenikov sodeloval podpisani. Oba koncerta sta našla izredno hvaležno občinstvo. Za to priliko je postavil v kazinsko dvorano orglarski mojster Brandl nove orgle z 14. registri in običajnimi zvezami, ki so prav dobro služile. — 8. januarja je priredila »Glasbena Matica« v Ptuj koncert, ki so na njem sodelovali prof. Karol Pahor (gosli), prof. Mara Kabaj (klavir), ptujski godalni kvartet (Pahor, Novak, Kveder in Stritar) ter mladinski zbor.

St. Premrl.

DOPISI.

Dunaj. Gospod urednik! Rad se odzovem vabilu, naj za »Cerkveni Glasbenik« napišem kaj o dunajskem glasbenem življenju. Toda poročati o celotnem glasbenem gibanju v mestu, v katerem se goji glasba v tolikem obsegu kot morda nikjer drugje v Evropi ne, ni lahko. Zato sem zaenkrat izbral iz splošnega glasbenega vrveža samo tiste stvari, o katerih se mi zdi, da bi utegnile zanimati tudi cenjene čitatelje »Cerkve-

nega Glasbenika. — Letošnja glasbena sezona poteka v glavnem v znamenju stoletnice Beethovnovne in tridesetletnice Brucknerjeve smrti. Beethovnova dela so v večjem ali manjšem obsegu tudi sicer stalno na repertoaru; v tej sezoni bodo pa gotovo vsa prišla na koncertni oder. Simfonijski orkester na primer si je stavil za nalogo po vrsti izvajati vse njegove simfonije. Od časa do časa priredi koncert, v katerem tvori glavno točko ena izmed Beethovnovih simfonij. Ciklus bo zaključen 23. marca z grandiozno deveto. Cel teden pred 26. marcem pred dnevom njegove smrti, bo posvečen Beethovnu. Ta teden se bo razgrnila pred nami celotna slika njegovega dela. V kakem obsegu se bodo slavnosti vršile, v javnosti še ni toliko znano. Morda bom pozneje kaj poročal o tem. A tudi izven okvira teh večjih, smotreno zasnovanih prireditvev, lahko slišite Beethovna kadar hočete, bodisi večja ali manjša dela. Zato se kritika že kar pritožuje, da ni pri teh prireditvah pravega načrta, ker je ena in ista stvar na vrsti morda pri dveh ali treh različnih koncertih zaporedoma. Še celo dijaki, ki hitro iztaknejo vsako priliko, kjer bi se dalo pomagati prazni blagajni, prirejajo svoje »Beethovenfeiere«. Da take manjše prireditve niso vedno na umetniški višini, je jasno. — Drugi glasbeni velikan, od katerega smrti je poteklo v oktobru 30 let, je Bruckner, dolgo časa preziran in hote ali nehoti nerazumevan. Isti simfonijski orkester izvaja tudi ciklus Brucknerjevih simfonij. Njegova dela, ki so zložena skoro vsa v velikem stilu in ki zato zahtevajo za izvajanje velikega in izurjenega aparata, niso tolikokrat na sporedu. Zato je pa to, kar slišimo, res prvovrstno. Njegova maša v f-molu je bila tudi že dva večera zaporedoma izvajana na koncertnem odru. Enkrat jo je izvajal tudi stolni zbor pri sv. Štefanu. Isti stolni zbor je priredil 10. oktobra, na predvečer tridesetletnice Brucknerjeve smrti, koncert, posvečen njegovemu spominu. Izvajal je predvsem njegove krajše stvari, ki se sicer drugače zelo redko slišijo: edini orgelski preludij (a še ta nekončan); potem razne motete in nekatere cerkvene pesmi. Pesmi so bile kronološko urejene, da se je jasno videla pot, po kateri je hodil od prvih začetniških poizkusov pa do vrhunca umetniškega stvarjanja. — Še nekaj o slovanskih in slovenskih umetnikih, ki so v zadnjem času nastopili na dunajskih koncertnih odrih. V septembru je koncertiral Čeh Jan Kubelík, virtuozi na gosli. Kritika hvali njegovo sijajno tehniko, katero pa mojster morda še nekoliko preveč podčrtava, da pri tem trpi izraz tona. Drugi umetnik na gosli, Hrvat Zlatko Baloković, se nam je predstavil v decembru, zaenkrat samo z eno točko v okviru večjega koncerta. Samostojen koncert priredi v januarju. Kritika je mladega umetnika zelo simpatično sprejela. Poleg njegove virtuoznosti hvali zlasti toploto njegovega tona. — Tudi dva Slovence, oba umetnika na klavirju, smo imeli priliko slišati. 4. decembra je koncertiral Ivan Noč, 5. decembra pa Anton Trost. Občinstvo je oba umetnika navdušeno pozdravljalo. — Na splošno Dunaj slovanske glasbe ne zanemarija. Na vrsto pridejo vsa važnejša dela slovanskih mojstrov, ne toliko operna kot koncertna. Predvsem so seveda zastopali ruski in češki skladatelji. Morda ne bi bilo napačno, ako bi poskusili tudi slovenski umetniki skozi ta vrata stopiti v široki svet in tako priboriti slavo slovenskemu imenu. — Prav za prav bi bila moja prva dolžnost, da bi v C. Gl. poročal predvsem o cerkveni glasbi, ne o svetni. A zdi se mi, da je o stanju cerkvene glasbe težje dobiti pregledno sliko kot o stanju svetne. Zato o tej enkrat pozneje! Za zdaj samo toliko: Dunajčan je dovzet za lepo cerkveno glasbo ne samo v cerkvi, ampak tudi na koncertnem odru. Naj se izvaja latinska maša ali pasijon ali oratorij: vedno je dvorana polna. Včasih že par dni prej niti stojšča ni več mogoče dobiti. Ponekod se pa ljudje kar ne morejo ogreti ne samo za tak koncert, ki je izrečno cerkven, ampak tudi za takega ne, ki bi utegnil imeti količkaj zveze s kako nabožno snovjo. Glasbeni okusi so pač različni! M. Tome.

Cavtat (Dalmacija). Cerkevno petje se pri nas zelo lepo razvija, zlasti moški zbor napreduje. Seveda ne gre brez težav, a jih je treba zmagati. 8. decembra smo peli Schweitzerjevo mašo. Težki, moderni Griesbacherjev Ave Maria je krasno pel naš baritonist g. Niko Narsete. Naučili smo se in peli tudi dve Premrlovi Marijini: »S cvetlicami« in »Za gore že solnce hiti«, Sattnerjevo »Z visokega prestola« in Mavovo »Brezmadežni«. Trudim se, da se tu kar najbolj razširi cerkvena glasba naših slovenskih

skladatelj. Tukajšnji pevci so zelo nadarjeni in tudi pridni. K vajah od 8 do 10 prihajajo vsak večer, tudi v dežju in mrazu. Tako krasnega baritona, kakor ga ima g. Narsete, že zdavnaj nisem slišal. Griesbacherjev Ave Maria je pel z najlepšim umevanjem. Je velik talent in silno ljubi globoko novejšo glasbo.

Sedaj pripravljam koncert za postni čas. Najbolj bodo zastopani Premrl, Sattner, Kimovec, Mav, Železnik in Jobst. Delam kar mogoče na čast sv. Cecilije, da se cerkveno-glasbena umetnost na našem daljnem jugu čim bolj poglobi in da prenehajo starinski nazorji o cerkveni glasbi.

P. Kosto Seljak, frančiškan.

OGLASNIK ZA CERKVENO IN SVEINO GLASBO.

Alojzij Mav, C. M.: Slovenska maša Slomšku na čast. Za mešani zbor in orgle. 1926. Odobril škofijski ordinariat v Ljubljani dne 5. oktobra 1926, št. 3855. Natisnila Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. Sedem delov ima, osmega bi kot sklep tudi še radi videli. Besedilo je deloma Neubauerjevo (št. 1, 2, 4, 5), deloma Mavovo (št. 3, 6, 7), mestoma zelo novo in lepo. Skladba je v celoti preprosta, lahko izvedljiva, pa vendar precej bolj plemenita, kakor so splošno Mavove skladbe, zlasti melodični postopki so marsikje zajemljivi, tako n. pr. takoj začetkoma lahko padajoča in vračajoča se kvinta. Škoda, da skladatelj s to lepo, izrazito mislijo ni končal. Najjasnejši, najpreprostejši, pa hkrati najlepši del je »Verujem«, ki se mu večglasni, živahni konec kaj lepo poda, pa bi po drugi plati kar skoro želeli, da bi bil tudi konec tak, da bi se moglo vse enoglasno peti. »O pozdravljen« je v svoji neusahljivi ritmični in še melodični enoličnosti kar suhoparen. Skladba bo našim zborom za slovesne prilike dobro došla, z veseljem jo bodo peli in verniki jo bodo z užitkom poslušali.

Stanko Premrl: 10 mašnih pesmi (II. zbirka), II. izdaja. Za mešani zbor, deloma z orglami. Z dovoljenjem škofijskega ordinariata v Ljubljani z dne 3. oktobra 1924. št. 3414. Ljubljana 1927. Samozaložba. Cena 7 Din. Boljšega priporočila skladbam bi pač ne mogel nihče napisati, kakor ga jim piše pripomba na naslovni strani, da je to že 2. izdaja; še bolj pa dejstvo, ki ni napisano, da je prva izdaja pošla v nekaj mesecih. Pa je skladbe res vredno peti: kratke so, krepke, iz večine mogočne, nekatere vsaj mestoma naravnost veličastne, tako na pr. vsa četrta, konci prve, sedme, desete, ki človeka zgrabijo kot mogočno vzburkani morski valovi in mu dušo s seboj potegnejo. Po drugi plati je pa tudi toliko nežnih mest, odličnih po otroško preprostem, nežnem čuvstvanju (sredina prve, tretje, pete, sedme, desete). Prav ta nasprotja, ki delajo isto skladbo po eni plati tako ogromno, po drugi pa tako ljubko in mehko, so v največji meri vzrok, da so se skladbe pevcem tako priljubile in srcem tako prikupile.

O podrobnostih ne bomo govorili; kdor se za to zavzema, naj še enkrat prebere Ferjančičevo poročilo o prvi izdaji. Samo to še pridenimo, da se tudi iz teh skladab prav lahko razbere Premrlov dvostranski skladateljski značaj: brezobzirno dosleden harmonik je, ki se najtrših harmoničnih oblik ne ustraši in ga noben harmoničen postop ne zadrži, če si usmeri pot, pa naj se nevajenemu ušesu harmonični ustroj ves zamegli in glas v neukem grlu plaho obtiči, ko se mu zdi, da je zašel; koj za tem pa tenkosluh, rahločuten melodik, ki spričo mehko, domačno se razpletajoče melodije na vsa druga izrazna glasbena sredstva vsaj na videz docela pozabi in se jim odreka.

Martin Železnik: Pridi, Rešenik sveta! 10 pesmi za adventni čas. Za mešani in ženski zbor. Z dovoljenjem škofijskega ordinariata v Ljubljani z dne 8. nov. 1926. Samozaložba. Značaj teh skladab, ki so v najboljšem zmislu »moderne«, je iskrena, deloma tajinstvena miloba. Saj so z vsemi novejšimi harmoničnimi pridobitvami bogato opremljene, pa vendar tako jasne, razumljive, da jih bo najpreprostejši pevec takoj umel in se jim bodo otroška srca najhitreje odpirala. Najbolj ljubka je pač zadnja — velika škoda, da ima samo dve kitici podpisani, ko bi jih človek z veseljem pel šest (po dve zapored) — tako rahla, skrajno občutljiva, da se je kaže lotiti le, če se človek oboroži z izbranimi deklamatoričnimi, dinamičnimi, agogičnimi potankostmi, ki v partituri seveda

niso vpisane in se tudi vpisati ne dajo, če bi jih prav kdo hotel. Da se pesem nekoliko raztegne, se tudi prvi del lanko ponovi, le da za ponovitev odpevajo tenori in basi ali pa ves zbor. Čisto brez potrebe je pa končema dvakrat menjan takt, morda iz želje, da bi se skladba končala na težki dobi. To je za oko zdaj sicer doseženo, za uho je bilo pa že iz vsega početka, ker je skladba dejanski pisana v $\frac{4}{16}$, oziroma v $\frac{2}{8}$ taktu ne v $\frac{4}{8}$. Tako nepotrebno menjavanje takta skladbe ne napravi lažje in bolj umljive, ampak manj. Št. 9. bi brez dvoma polovico več zborov pelo kakor jo bo, če bi v sedmih taktih sedemkrat ne menjal takta. Da človek ritem doume in si potek skladbe razjasni, se mora skozi to strašno ritmično goščo z naravnost obupnim pogumom pregrizti. Če bi bil $\frac{3}{4}$ ritem kar mirno pustil skozi vso skladbo, bi samo enkrat nastalo — navidezno — majhno deklamatorično nesoglasje, ki bi ga pa vsak pevovodja lahko uredil, in če bi se pevovodja nič zanj ne brigal, bi pevci to težavo sami od sebe igranje premagali. Zdaj jim pa leži sedem brun preko poti; neradi bodo preko njih skakali. Zelo porabna je št. 7; št. 5. ima v tenoru porabljen starodavni napev pesmi »Dopolnjen je obljube čas« kot cantus firmus. Basi se bodo navduševali nad številčkama tretjo in zlasti četrto zaradi nje izrazitega, širokega, plemenito se razraščajočega napeva.

Če omenimo še gladki, med različne glasove in glasovne skupine razdeljeni potek prve, smo se doteknili vsaj tega, kar bo pač vsak naš zbor z veseljem sprejel v svoj spored. — Zeleznika smo že svoj čas uvrstili med tiste skladatelje novejših dni, ki se jim na prvi pogled pozna, da se jim ni bilo treba trudoma preboriti skozi viharo dobo, ki ji je bil začetnik Wagner, svoj višek pa je dosegla v Straußu, Schreckerju in se razburila v Hindemitha in najnovejše Ruse, ampak s popolnim notranjim ravnovesjem uživa sadove — s tolikim trdom vzgojene, s tolikim znojem orošene. Veselimo se ga, veselimo se njegovih lahnihi melodičnih in jasnih harmoničnih zamisli, njegove skladbe našo cerkveno glasbo v važni smeri izpopolnjujejo; veseli smo ga, ker imamo živ dokaz pred seboj, da trud in znoj in teža in vročina polpreteklih dni, ki smo se pod njih bridkostjo globoko pripogibali, ni bila zastonj...

Marko Bajuk: **Pevske vložke** k Adolf Robidovi prireditvi ljudske igre: **Revček Andrejček**. Uglasbil. V Ljubljani 1927. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena 20 Din. Zelo preprosti, melodiozni, po narodni pesmi povzeti vložki (!) so to, ki prav nobenemu zboru ne bodo delali težav, ugajali bodo pa prav tako povsod.

Vinko Vodopivec: **Poljske rože**. 4 mešani zbori: 1. Poljske rože. 2. Kmečka pesem. 3. Žagar. 4. Ena ptica priletela. 1927. Na svetlo dala Katoliška knjigarna v Gorici. Vodopivec je popularen skladatelj, lahen, vesel talent mu je prirojen, zrastel je iz naše vsebinski in oblikovno preproste starejše romantike; če se ji včasih pozna tudi nekoliko južne krvi, nič ne de, zibelko mu je ogrevalo toplejše južno solnce, sladki smokvin sok ga je hranil v mladih dneh, pojel ga plemeniti dihi rodnihi Brd. Pričujoče pesmi odlikujejo lepi začetki, začetek »Poljskih rož«, kar skoro eksotično dehti; lahko se preliva v »Žagarjuc«, tudi prazne kvarte niso brez čarú. Rad se sicer sčasoma nekoliko utruji, vendar pa se v koncih redno zopet poživlji in krepko konča. Najbolj enotno in najbolj dosledno se menda razvija »Žagar«, Poljske rože pa dobro zaokroži ponovitev začetne misli, ki se stopnjuje v sicer preprost, pa učinkovit konec. Skladbe bodo naši zbori brez dvoma veliko peli.

Kimovec.

Anton Kosi: **Sveta maša** za Marijine praznike. Za mešani zbor uglasil, izdal in založil —. Središče ob Dravi. 1926. S knezoškofijskim dovoljenjem v Mariboru. — Ta v preprostem slogu zložena slovenska maša ima osem odstavkov: Pristop, Slavo, Evangelij, Vero, Darovanje, Svet, Po povzdigovanju, Obhajilo in Sklep. Novega ne nudi, pač pa je ljudsko melodijozna, lahka in za šibkejšje zборе dobro porabna. Pisava partiture je pa nerodna, zlasti večkrat nekončani takti, ki se nadaljujejo v naslednjem sistemu. To naj se v eventualni novi izdaji popravi. Tudi v skladbi kot taki bi bilo prav to ali ono mesto nekoliko izboljšati. Znamenja za brzino naj bodo slovenska.

Stanko Premrl: »**Le spi** in »**O ve lesene jaslice**«. Ti dve božični pesmi sta izšli pred božičem 1926 ponatisnjeni iz »Cerkvenega Glasbenika« 1924. Sta zopet popolnoma razprodani.

Anton Jobst: Sveti Trije kralji. Za mešani zbor in orgle. Z dovoljenjem kn. škof. ordinariata v Ljubljani. Samozaložba. Cena 3 Din. — Jobst dozoreva in kaže že dokaj očiščen, jedernat slog. Pričujoča pesem je trodelna; krepka v začetnem in končnem delu ($\frac{4}{4}$), božično ljubka v sredi ($\frac{6}{8}$). Harmonično je po večini polna pa ne prenasličena. Tudi ni težka.

Josip Lavtižar: Mlada Breda. Opereta v dveh dejanjih. Na podlagi narodne pesmi priredil in uglasbil —. Samozaložba. Rateče-Planica. 1926. Natisnila litografija Čemažar in drug. Vse pravice pridržane. Z dovoljenjem ljubljanskega škofijstva. — Ta igra in skladba bo našim podeželnim odrom brezdomno dobrodošla. Le škoda, da jih nimamo takih več. Dejanje iz leta 1472., ko so Turki ropali po Gorenjskem, je slikovito in dokaj napeto. V igri je 8 ženskih in 6 moških vlog. Nekaj kratov nastopi moški zbor, pri sklepu pa mešani. Glasba je preprosta, diatonična, zložena v slogu, ki se ga g. Lavtižar poslužuje že od nekdaj. Spremljevanje bi želel na vsak način nekoliko živahnije, bolj klavirsko in novejšemu glasbenemu pojmovanju primernejše. Tudi v harmoničnem pogledu je nekaj mest neokretnih. V celoti se to seveda ne bo kaj prida opazilo in bo »Mlada Breda« skrbno pripravljena imela uspeh.

P. Hugolin Sattner: »Roža božična«. Dvoglasna božična pesem s spremljevanjem. Izšla v božični prilogi »Slovenca« 1926.

Božidar Širola: Misa poetica za mešani zbor. Zagreb 1926. — Ta na besede dr. Ivana Šarića zložena hrvatska maša je izšla kot posebna priloga »Sv. Cecilije« 1926, št. 6, o priliki 20 letnice tega lista. Pisana je peteroglasno, kontrapunktično z vpletenimi recitativi in homofonnimi odstavki. Obstoja iz 13 delov. Je glasba svoje vrste, globoka, resna, izredno plemenita in krasna, pa tudi seveda ne lahka. Za cerkvene koncerte kot nalašč. Namenjena je samo prvovrstnim zborom.

Karlo Adamič: Padlim vojakom-junakom! Mešani zbor s spremljevanjem trobil. Besedilo zložil Fr. Ks. Meško. — Druga partitura je urejena samo za mešani zbor. Zložena je za slavnosti, kjer se vrši odkritje spomenika v vojni padlim vojakom. Prav dobro bo služila tudi vsako leto na praznik Vseh svetnikov pri spomeniku v vojni padlim ali na pokopališču. Skladba je lepa, učinkovita in ne težka. Količak izvežban zbor jo lahko poje. Cena obema partiturama 5 Din. Poština posebej. Posameznih glasov ni. Naroča se pri založniku Francu Klančniku, organistu v Rečici ob Paki (Savinjska dolina) in v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Alojzij Mihelčič: Kristusu Kralju. 6 obhajilnih pesmi za moški zbor. Z dovoljenjem mariborskega kn. škof. ordinariata. Samozaložba. Celje 1926. Tisk Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani. Cena 6 Din. — Mihelčič je preprost v svojih skladbah, a soliden, peven, dobro poraben. Pričujoče, za moški zbor zložene obhajilne so celo za spoznanje boljše od njegovih prejšnjih, kar nas seveda veseli. Le naprej in ven iz stare šablone! — V št. 4. naj ima I. bas v 4. taktu zadnjega sistema mesto es g. Vsporedne kvinte so marsikdaj dobre, tu pa je vendarle boljše nasprotno postopanje z gornjimi glasovi. — Zbirko priporočamo. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani, pri Slomškovi zvezi, Goričarju in Leskovšku in pri skladatelju samemu v Celju.

Premri.

Dr. Mihael Opeka: Božji dnevi. 36 govorov za življenje s Cerkvijo. V Ljubljani 1926. Založila Prodajalna K. T. D. H. Ničman. Natisnila Jugoslovanska tiskarna. — Ta knjiga slika v krasnih, dovršenih govorih celoten potek in pomen liturgije v cerkvenem letu: v adventu, o božiču, postu, Veliki noči, Vnebohotu, Binkošti. Našim cerkvenim pevovodjem in pevcem te dr. Opekove govore najtopleje priporočamo. Kdor se kakor pisatelj te knjige zatopi in uglobi v bogoslužje katoliške Cerkve, bo bolj nego do sedaj cenil tudi cerkveno petje in glasbo kot činiteljico pri bogoslužju, se bo zanjo še bolj ogrel in še raje pri njej sodeloval. Naj bi »Božji dnevi« tudi k temu najboljše pripomogli!

Nova revija. Godina V. 1926. Broj 3—4. Jubilarno izdanje o 700-godišnjici smrti serafskega patriarke Sv. Oca Franje. Uredio o. dr. Petar Grabić, prof. bogoslovja u Makarskoj. — Hrvatski znanstveni list »Nova

Revija, ki ga dobivamo za »Cerkveni Glasbenik« v zameno, prinaša semtertje tudi glasbene članke, ocene itd. V letnik 1925 je napisal dr. Josip Mantuani široko, temeljito razpravo o glasbenikih v frančiškanskem redu. Jubilejna številka je izšla kot obširna krasna knjiga z mnogoterimi članki in razpravami o sv. Frančišku Asiškem in od njega ustanovljenem redu. Priložena je slika hrvatskega umetnika Celestina Medovića: Sv. Franjo Asiški. Naši duhovščini in izobraženstvu »Novo Revijo«, zlasti še njeno jubilejno številko prav toplo priporočamo.

V založništvu Zanibon (Edizioni Zanibon), Padova, so izšla zadnji čas sledeča zelo zanimiva oziroma poučna glasbena dela: *Mystica*, orgelska suita v treh delih, zložil Oreste Ravanello (op. 133, No. 1.); *Visioni d'Arcadia*, klavirska suita, zložil Oreste Ravanello (op. 132, No. 1.). Obedve deloma čudovito preprosti, deloma harmonično komplicirani, a vsekako čisto v novjšem jedrnatem, izrazitem glasbenem smislu zloženi skladbi. *Dieci studi tecnici per violoncello* (10 vaj za čelo) in *38 esercizi tecnici per violoncello* (38 vaj za čelo), zložil Arturo Cuccoli.

Martin Železnikova zbirka *Marijinih pesmi* je razprodana.

NAŠI GLASBENI LISTI.

»Pevce« 1926, 11.—12. ima sledečo vsebino: P. Hugolin Sattner — 75 letnik; Organizacija pevskih zborov na Goriškem; Vestnik Pevske zveze prinaša krasen nagovor tajnika Prosvetne zveze g. Zora, ki ga je imel pri koncertu Pevske zveze v Dol. Logateu; slede poročila iz naših okrožij; ocene novih skladb; vsebina naših glasbenih listov (»Cerkveni Glasbenik« topot — ne vemo zakaj — ni omenjen). Razne vesti. — Glasbena priloga prinaša sklep Jos. Klemenčičevega moškega zbora »Balada« in dve novi lepi skladbi: Fran Mlinar-Cigaletovo »Zimsko romanco« za mešani zbor in Slavko Savinškovo »Rdečo lučko« za moški zbor. — »Pevcu« želimo vedno večjega razmaha in ga prav toplo priporočamo.

»Zbori« 1926, 9.—10. se v glasbeno-književni prilogi spominjajo 70 letnice rojstva in 50 letnice pevskega udejstvovanja zaslužnega ljubljanskega pevcu O. Pelana in 60 letnice M. Hubada. Dr. Jos. Mantuani nadaljuje spis o jugoslovanski glasbi. Slede dopisi, koncertna kronika, glasbeni listi itd. Skladbe smo omenili že zadnjič. — V 11.—12. številki prinašajo »Zbori« Vasilij Mirkovo »Podoknico« za moški zbor ali četverospjev, Peter Jerebov moški zbor »Pelin roža«, Stanko Premrlav s tretjo nagrado »Zborov« l. 1926. odlikovan mešani zbor »Luna in zvezde«, Emil Adamičev mešani zbor »Povaljena trava« in Peter Jerebov mešani zbor »Črn moč«. V glasbeno-književni prilogi se list spominja 75 letnice P. H. Sattnerja. Dr. Mantuani nadaljuje spis o jugoslovanski glasbi. Emil Adamič je napisal zelo poučen in pregleden članek o razvojni smeri zborovega petja, prof. dr. P. Kozina dokazuje, da je pesem »Strunam«, ki si jo je lastil K. Mašek, Gregor Riharjeva. Slede življenjepisni podatki naših skladateljev: Vasilija Mirka, Petra Jereba in Stanka Premrla. Nove skladbe. Pevska društva. Dopisi. Operna in koncertna kronika. Glasbeni listi. V tem poglavju pišejo »Zbori« o »Cerkvenem Glasbeniku«; »C. Gl.« uspešno pomaga razvoju naše cerkvene glasbe v duhu napredka s tokom časa. List pa tudi posveča pozornost naši svetni glasbi, zato zasluži tem bolj naše uvaževanje. Podpirajte ga, naročite se nanj!« — Istotako tudi mi »Zbore«, ki so izvrstno urejevani, vsem našim naročnikom najtopleje priporočamo.

»Sveta Cecilija« 1926, 6. vsebuje: Hrvatski glazbeni zavod u Zagrebu 1827—1927 (dr. Antun Goglia); Frančišek Ksaver Križman, izdelovalec orgelj (dr. Josip Mantuani); Josif Marinković (Stevan Mil. Šijački); Bečki koncerti u oktobru (Robert Alexander); Početak muzičke sezone u Zagrebu (Lujko Šafranek-Kavić); Rimska »Schola cantorum« i Raffaele Casimiri (dr. O. Bernardin Sokol); Bilješke iz engleskoga muzičkog života (VI. D.); Internacionalni kongres za zaščitu autorskih prava u Varšavi (Anton Lajovic); Što pjeva puk u Slavoniji idući na zavjete (Luka Lukić); Iz hrvatske glazbene prošlosti. K članku o vrlo starim litanijama još u porabi u Splitu (O. Antonin Zaninović). Slede dopisi, glazbena literatura, pregled štampe o glazbi, razne vesti itd. Glasbena priloga

prinaša E. Hochreiterjev Graduale in festo Christi Regis, in P. Hugolin Sattnerjev ofertorij za isti praznik (Kristusa Kralja). »Sv. Cecilija« izdaja kot dvomesečnik in stane celoletno 40 Din, za šole in dijake 25 Din. Najtopleje jo priporočamo.

»Jugoslavenski Muzičar« 1926, 11. piše o konkurenci naših vojnih godb in o koncesijah za kapelnike salonskih orkestrrov. Josip Brečko podaja razne misli o organizaciji organistov. Podan je kratek pregled o dosedanjih zagrebških koncertih v tej sezoni. Prof. Hinko Druzović razpravlja o novem učnem načrtu za petje in glasbo na učiteljskih. Prof. St. Stražnicki povdarja potrebo glasbenoteoretske izobrazbe voditeljev salonskih orkestrrov. Fran Šidak sporoča nekaj svojih dijaških spominov na Antona Brucknerja. Slede razne vesti in zvezna poročila. V 12. šte. je članek o socialni zaščiti glasbenikov v privatnih podjetjih. Poročilo o konferenci glede vprašanja koncesije za kapelnike salonskih orkestrrov. Pravilnik za isto koncesijo. Mednarodni organizacijski pregled. Kulturni pregled. Organistovske zadeve. Zvezne vesti.

»Tamburaš«, 1926, 10.—12., prinaša valček »Spomini«, po motivih E. Waldeuflovih valčkov sestavil in priredil A. G.; I. Ocvirkovo »Idilo«, z drugo nagrado odlikovano skladbo; Gruberjevo »Sveto noč«, prirejeno od E. A., in Ocvirkovo »Biserka kolo«. V glasbeno književni prilogi se list spominja Delavskega tamburaškega orkestra »Plamen«, ki tudi samo sporoča listu o svojem delovanju. Sledi članek »Kako pogodimo pravi tempo pri skladbah?«. Temeljiti je E. Adamičev članek »Kako dvignemo zanimanje za tamburaško glasbo?«. Zanimive so drobne vesti. Pojasnjene so v 10.—12. številki izišle tamburaške skladbe. Med glasbenimi listi srečamo novo glasilo »Prosvetni glasnik«, ki ga izdaja Zveza kulturnih društev v Ljubljani. — Tamburaš se dobro razvija in bo brezdvomno dvignil celokupno jugoslovansko tamburaško glasbo.

RAZNE VESTI.

Starosta slovenskih skladateljev in sedANJI predsednik Cecilijinega društva za ljubljansko škofijo P. Hugolin Sattner je hkrati s svojo 75 letnico rojstva obhajal konec novembra 1926 tudi 60 letnico svojega skladateljskega udejstvovanja in 25 letnico od njega ustanovljenega oziroma preosnovanega frančiškanskega cerkvenega pevskega zbora, ki si je ob tej priliki nadel ime »Sattnerjev zbor«. Velezaslužnemu jubilarju, ki bo letos s 50 letnim jubilejem našega Cecilijinega društva obhajal 50 letnico kot so-ustanovitelj in član tega društva, ponovno najiskreneje čestitamo. Bog ga živi in še dolgo ohrani kakor tudi njegov slavni pevski zbor!

G. Anton Dolinar, zaslužni cecilijanec, bivši župnik v Lučinah, ki sedaj že 9. leto biva v pokoju pri šolskih sestrah v Repnjah, je 11. januarja dopolnil 80. leto. V mlajših letih se je navdušeno udeleževal cecilijanskega gibanja v ljubljanski škofiji, nastopal kot govornik na Cec. občnih zborih in pisal članke v »Cerkveni Glasbenik«. V slovenščino je prestavil Mittererjevo knjižico »Določbe o katoliški cerkveni glasbi«. Še vedno čvrstemu in živahnemu gospodu, enemu izmed prvih članov našega Cec. društva, želimo še mnogo zdravih in veselih let.

Gospa Ana Lavrič in njen soprog g. Anton Lavrič sta obhajala v decembru 1926 25 letnico, odkar vodita cerkveno glasbo pri oo. jezuitih v Ljubljani, svojčas v jezuitski kapeli, potem v cerkvi sv. Jožefa. Obema vzornima cecilijancema, ki oskrbujeta hkrati tudi cerkveno glasbo v Križankah, prirčno čestitamo. Naj Gospod Bog tudi v bodoče blagoslovi njuno lepo in požrtvovalno delo!

Pri župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani so ustanovili odbor za nabavo novih orgel. Odbor je sklenil organizirati zbiranje darov skozi celo leto 1927 in upa, da bo na ta način zbral potrebno vsoto. Želimo mu največjega uspeha.

Državni izpit iz glasbe so napravili v decembru 1926 na konservatoriju Glasbene Matice v Ljubljani: Josipina Črne, Ivana Klemenc, S. Valentina Ogulin in Ivan Repovž. Državni izpit je delal tudi Pavel Rančigaj. Prizna pa se mu šele, ko napravi naknadno meščanski izpit.

Pričetkom meseca februarja t. l. pričnejo zopet izhajati »**Novi Akordi**«, ki so začasno prenehali l. 1914. Urejeval jih bo prejšnji njih urednik dr. G. G. Krek, vseučiliški profesor v Ljubljani. List bo gojil predvsem jugoslovansko instrumentalno glasbo, vokalne pa tudi ne bo izključeval. Skladatelji naj pošiljajo svoje skladbe v svrhu objave v »**Novin Akordih**« gori omenjenemu uredniku (Ljubljana, Gospodarska cesta 2).

25. novembra 1926. je umrl v Ljubljani **g. Franjo Bučar**, režiser Narodnega gledališča in bivši operni pevec. Pokojnik je bil rojen 20. jan. 1861. v Postojni kot sin odvetnika. Študiral je v Ljubljani in na Dunaju. L. 1887 je vstopil kot strokovni učitelj na ravnokar ustanovljeno obrtno šolo, ki se pozneje razširila v Srednjo tehnično šolo. Kot izvrsten pevec je takoj začel peti v ljubljanski Narodni čitalnici ter nastopal v raznih spevoigrah in enodejanskih operah pod okriljem Dramatičnega društva v Ljubljani in to od l. 1887 do 1891. Od l. 1887 se je popolnoma posvetil petju. Učil se je pri Fr. Gerbiču, nato na dunajskem konservatoriju, zasebno še v Pragi in v Milanu. L. 1892 je odšel kot pevec iz Ljubljane v tujino ter bil kot tenorist nastavljen v Bratislavi, Olomucu, Leipzigu, Darmstadtu. L. 1900 in 1901 je bil član dvorne opere na Dunaju, odkoder je odšel v Frankfurt in nato v Berlin, Kolin in Weimar. L. 1909 je opustil pevsko kariero ter se do začetka svetovne vojne udeleževal kot višji režiser gledališč v Essenu, Colmarju in Danzigu. Po prevratu je prišel v Ljubljano, postal operni režiser slovenskega gledališča še za časa konzorcija in kot tak vestno služboval do zadnjega diha. V letih 1919 do 1923 je bil tudi učitelj solopetja na konservatoriju Glasbene Matice to službo je opustil radi bolezni. Franjo Bučar je bil vzor vestnega človeka, ki je svoje dolžnosti izpolnjeval do največje natančnosti. Ta njegova vestnost in blagost pa je potekala iz njegovega res vernega srca in njegovega praktičnega katoličanstva. Pokojnega Bučarja si lahko videl slednjo nedeljo in praznik v ljubljanski stolnici pri pridigi ob poldesetih in tej sledeči slovesni latinski maši. Bog mu bodi večno plačilo! — Pri pogrebu mu je zapel operni pevski zbor dve žalostinki: Jenkovo »Blagor mu« in Vavkovo »Vigred se povrne«. Operni orkester pa mu je zaigral v slovo J. Ravnikov »Koral«, zložen v spomin judenburških žrtev.

Na Slapu pri Vipavi je umrl v septembru 1926 tamošnji organist **France Furlan**, star 24 let, prav vnet cerkven glasbenik. — V Pišecah na Štajerskem je na Božič 1926 preminul upokojeni nadučitelj **Anton Kokot** v 85. letu starosti. Deloval je v Pišecah kot nadučitelj od 1864 do 1904, kot organist pri župni cerkvi pa do l. 1923., torej skoraj 60 let. Bil je zelo spoštovan mož. Obema Bog daj večni mir!

Po zgledu celjskega pevskega okrožja so si ustanovili Štajerci **mariborsko pevsko okrožje**.

V Ljubljani so ustanovili **akademski pevski zbor**. Vodi ga g. France Marolt.

Izšel je **II. zvezek slovenskega biografskega leksikona**. Prinaša med drugim podatke o naših glasbenikih: Ferjančiču, Flajšmanu, Foersterju, Fišerju, Fricu, Gerbiču Francu in Jaromili, Gnejzdi, Golia (Koblerjevi), Goršiču Francu in Martinu, Hafnerju, Hajdrihu in Harmelu.

Mal popravek. V ravnokar izišlem 2. zvezku »Slovenskega biografskega leksikona« naj se v Kidričevem biografskem opisu Jurija Grabrijana na dveh mestih (str. 239 in 240) ime »Avgust« Hribar popravi v »**Anton**« Hribar, ker ta je deloval takrat v Vipavi kot učitelj, pevovodja in skladatelj; njemu je bil Grabrijan velik prijatelj. Avgust pa je bilo ime učitelju in skladatelju Lebanu, ki je pozneje obenem z Antonom Hribarjem več let poučeval na državni vladnici v Gorici. Prim. moj spis »Ob smrtni dvajsetletnici pevovodje in skladatelja Antona Hribarja« v »Cerkv. Glasbeniku« l. 1907, str. 57.

F. F.—č.

5. avgusta 1926 je umrl v Zagrebu izdelovatelj orgel **Franjo Wester** (Bešter), rojen 9. avgusta 1865 v Kropi na Gorenjskem. Orglarstva se je učil najprej pri svojem rojaku Zupanu v Kamni gorici, potem je do l. 1919. delal pri trvdki Heferer v Zagrebu. L. 1895. se je en mesec mudil pri slovitem Walckerju v Ludwigsburgu. Od l. 1919. dalje je delal samostojno. Bil je dober intonator, soliden mojster. Naj počiva v miru!

28. maja 1926 je umrl v nadoplatiji Beuron znani nemški cerkveni glasbenik P. Gregor Molitor. Rojen je bil l. 1867. v Sigmaringen. Učil se je glasbe pri svojem očetu, od l. 1882. vodi kora v Konstanci. Že 17 let star je postal organist in vodja kora pri sv. Štefanu v Konstanci, l. 1887. vstopil v Beuronu v benediktinski red, postal mašnik in opravljal mnogo let službo samostanskega organista. Bil je mojster na orglah. Udeleževal se je tudi kot skladatelj latinskih maš, pesmi, orgelskih skladb itd. ter oratorija »Mariä Heimgang« za mešani zbor, soli, in orkester. Oratorij »Sv. Benedikt« je pa skoro dovršil. Zadnjih dvajset let je opravljal tudi razne druge važne samostonske posle: bil profesor liturgije, študijski prefekt, vodja novicev, subprior in končno prior. Pisal je tudi o koralu in izdal nekaj spremljanj za koral. Zadnjih 17 let se je še moral boriti s težko boleznijo, ki ga je končno rešila trpljenja. R. I. P.!

V Varšavi so odkrili spomenik skladatelju Chopinu.

Pevsko društvo »Hlahol Plzensky« je priredilo 15. decembra 1926 jugoslovanski koncert. Izvajali so tudi dela slovenskih skladateljev: E. Adamiča, Lajovca, Ravmika in Prelovca.

11. oktobra 1926 je preteklo 30 let, odkar je umrl na Dunaju velik avstrijski skladatelj dr. Anton Bruckner.

Proslava stoletnice Beethovneve smrti se bo vršila na Dunaju od 26. do 31. marca. Hkrati se bo vršil glasbeno zgodovinski kongres.

TO IN ONO.

Sekanje in zadiranje ni nikak novejši način petja — kot menijo nekateri —, temveč že stara grda razvada, ki jo novejši ravnotako odločno odklanjamo kot starejši. Od nepravilnega sekanja pa je treba razločevati *marcato* in *sforzato*, ki sta dostikrat prav umestna, četudi ne vedno zaznamovana.

DAROVI ZA CERKVENI GLASBENIK.

P. Kostj Seljak, frančiškan, Cavtat, 10 Din; O. Fra Ivan Bronić, župnik, Promina, 30 Din; neimenovan, Ziri, 20 Din. — Najlepša zahvala vsem!

LISTNICA UPRAVE.

Kdor zadnje številke (1926, štev. 11., 12) našega lista ni prejel cele, naj se oglasi. Hkrati prosimo, da se nam vrne, kar je bilo morda poslano dvojno. — Kdor hoče prejemati v letu 1927. več izvodov glasbene priloge, naj to takoj sporoči. Brez naročila več prilog ne bomo nikomur pošiljali. — Kdor more, naj letošnji naročnini — ki je ostala enaka kot lani: Din 35 — nekoliko doloži. List in njegova oprema nas bosta v letošnjem, našem jubilejnim letu, precej stala. Priporočamo se v ta namen tudi za morebitna darila oziroma prispevke.

Naše priloge. Prvi in drugi številki našega lista smo nameravali priložiti večjo skladbo, in sicer tiskano. Ker pa so prišle vmes težke ovire in bi se radi njih izdaja lista zelo zakasnila, smo dali prilogo (krajšo) raje litografirati in prinašamo »Sem kakor oljka«, zložil Stanko Premrl. Posamezni iztisi po poldrug dinar se dobe pri naši upravi.

Izhaja šestkrat na leto kot dvomesečnik. Cena l-stu z glasbeno prilogo vred 10 Din. za dijake 20 Din, za Italijo 40 Din, za Ameriko 1 dolar. Uredništvo in upravnništvo: Pred škofijo 12/I. Odgovorni urednik lista in glasbene priloge in izdajatelj Stanko Premrl v Ljubljani.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani Karel Čeč.